

VÍTEJTE V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BROUMOVSKO

LETNÍ.BROUMOVSKO

Informační noviny. Broumov, Police n. M., Teplice n. M., Meziměstí ■ LÉTO 2013

Kláster, kostely, barokní památky, dobrodružství ve skalách pro všechny

Baroko a benediktini

Rok 2013 je na Broumovsku ve znamení oslav 800 let o příchodu Benediktinů do tohoto malebného kraje. Jejich příchod se datuje od předání darovací listiny krále Přemysla Otakara I. v roce 1213. Benediktini, nejstarší mnišský řád západního křesťanství, se zasloužili o rozvoj regionu a vytvoření unikátní kulturní krajiny. Vydejte se s námi na místa, která jsou protkána zajímavou historií spjatou nejen s řádem benediktinů.

Areál broumovského kláštera

Jedinečné barokní památky

Broumovská skupina kostelů tvoří mimořádný a v mnoha směrech jedinečný památkový komplex, který se letos v turistické sezóně otevře také pro širokou veřejnost. Neváhejte je navštívit. Zejména mladší generace pak ocení umístění QR kódových tabulek přímo u kostelů. Informace tak bude mít každý zájemce stále u sebe. Víte, že v Teplicích nad Metují se nachází barokní zámek a v olivětinovém pivovaru Opat bylo zřízeno pohádkové velvyslanectví? Pokud ne, zalistujte noviny, podrobné informace jsou pro Vás připraveny. Klášter v Broumově zve všechny příznivce na tradiční prohlídky,

prohlídky s Lotrandem nebo na tajuplné noční prohlídky... Máte odvahu se zúčastnit?

Aktivní turistika

Baví Vás cyklistika a chcete poznat Broumovsko ze sedla kola? Nechte se pro svůj výlet inspirovat a projedte si trasy Bike resortu Broumovsko. Vybrat si můžete náročnost i místa, která chcete spatřit na vlastní oči. Na chvíli poutníkem se stanete při pěším výletu „Po stopách Benediktinů“. Po stejné cestě chodili v dřívějších dobách tovaryši, studenti, lapkové i poctiví obchodníci. A nejen to. Na Vaši návštěvu se těší v místních muzeích, na Bischofstei-

ně i ve Mlýnu Dřevíček. Stačí si jen vybrat cíl Vašeho putování.

Broumovsko regionální produkt®

Nové regionální potravinářské produkty a výrobky rukodělné výroby jsou od začátku tohoto roku certifikovány značkou regionálních produktů Broumovska. Můžete tak ochutnat skvělé vyzrálé bio hovězí maso z ekofarmy Bošínových, zakoupit si léčivou Lotrandovu mast nebo krásný si odvést krásný suvenýr ze železného drátu s dílny paní Kateřiny Smutné.

Podrobné informace o turistických cílech, aktivitách a zájmovostech najdete uvnitř letního vydání. Přejeme Vám pěkné čtení.

Bike resort Broumovsko

Adrenalinové zážitky, výlety pro rodiny s dětmi, krásné vyhlídky ze sedla kola a novou nabídku turistům. To vše přináší Bike resort Broumovsko. **str. 2**

Křížový vrch

Že nevíte, kde se na Broumovsku nachází a proč se mu tak říká? Přijměte naše pozvání a pojďte se s námi na toto mystické místo podívat. **str. 5**

Baroko a benediktini

Jedinečné spojení na jedinečném místě. Broumovský klášter, klášterní gymnázium, Broumovská skupina kostelů a významné výročí 800 let od příchodu řádu benediktinů na Broumovsko. **str. 11**

Lančmíd a festival bez kravat

Jubilejní třicátý ročník mezinárodního horoložického filmového festivalu v Teplicích nad Metují. **str. 24**

TURISTICKÁ OBLAST
**KLADSKÉ
POMEZÍ**

www.kladskepomezí.cz

Bike resort Broumovsko

Vzhůru na výlet aneb Broumovsko je krásné i ze sedla kola.

Soustředěný výšlap do kopců, euforický sjezd i klidné odpočinkové zastavení. Nové cyklostezky, lesní asfaltky i polní cesty. Trasy pro náročné sportovce, rekreační cyklisty i rodiny s dětmi. Takový je Bike resort Broumovsko, který nabízí rozmanité zážitky a aktivity pro všechny, jež milují cyklistiku. Čekají vás krásné výhledy do kraje i romantická přírodní zákoutí. Máte-li rádi soutěže, strhne vás atmosféra zdejších závodů, včetně slavných maratonů. Vydat se můžete i za hranice – do polských hor. Anebo zkuste prozkoumat starobylé cesty dlážděné pískovcem v Broumovských stěnách. Služby pro cyklisty stále přibývají – kvalitní kolo si můžete půjčit přímo v areálu broumovského kláštera.

Bike resort Broumovsko potěší každého, kdo má rád zdravý pohyb v krásném prostředí. Informace o Bike resortu Broumovska na internetových stránkách www.bikeresort.cz.

Pro všechny příznivce cykloturistiky jsou v regionu k dostání nové propagační materiály o cyklistice. Přináší informace o zdejším regionu a Tipy na atraktivní výlety.

Markéta Hanušová

Javoří hory cestou necestou

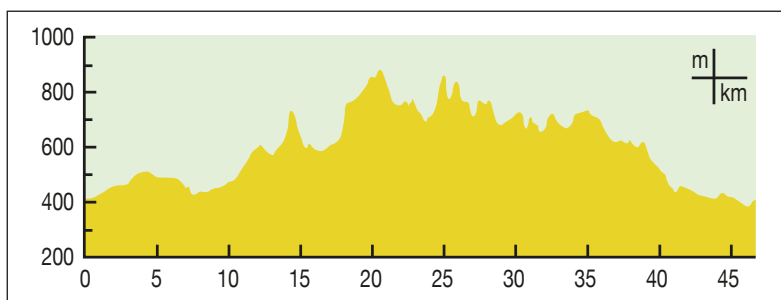
Výhled na Ruprechtický špičák

Místy až adrenalinový zážitek při jízdě nejen po hřebenech

Z Broumova se vydáme nenáročnou polní a lesní cestou do Ruprechtic. Z Ruprechtic následuje poměrně těžké stoupání na hraniční hřeben. Z hřebene nám bude odměnou sjezd lesní cestou do bývalého lázeňského městečka Sokolowsko. Ze Sokolowska po stěrkové cestě z počátku mírně do kopce, ale stoupání se časem zvětší, až přejde v hodně prudké. Stoupání končí na vyhlášené horské chatě Andrzejówka, odkud se naskýtá nádherný výhled do krajiny. Od chaty ještě kousek do kopce nad úpatí Waligóry, kde se cesta na chvíli promění v opravdový single track. Dostaneme

Droji: www.cykloserver.cz

se na druhou stranu hřebene a naskytne se nám výhled na Velkou Sowu. Dále už po šotolinové nenáročné cestě dojedeme do hranic, odkud dále lehce klesáme na českou stranu. Přijedeme na širokou lesní cestu, kde se dáваме vlevo do mírného stoupání. Po stoupání kousek rovinka, kde se zhluboka nadýcháme a napijeme, protože hned za zatáčkou odbočíme vlevo do extrémního hrabavého a nekonečného stoupání na Ruprechtický špičák. Tento kopec vyjedou jen ti nejlepší, není žádná ostuda kolo vystrkat. Když se dostaneme na vrchol, pochopíme proč toto stoupání bylo nutné zdolat. Na vršku je velká rozhledna, z které je za dobré viditelnosti vidět od Krkonoše po Králický Sněžník. Od rozhledny se vydáme po hraniční stezce přímo mezi patníky. Následujících 25 km je opravdovou lahůdkou. Cestička vede buď hodně do kopce nebo opravdu strmě klesá. Stále je se čemu vyhybat a přejíždět různé kořeny a kameny. Při dojezdu na Hraniční přechod Janovičky doporučuji odbočit z trasy a dojet cca 800 metru do vesnice kde se najíme a napijeme. Další část hranic je stále velmi náročná. Cestou mineme tři panský kámen. Jakmile odbočíme z hranic máme vyhráno cesta přejde v klesající šotolinovou cestu po které pohodlně sjedeme až do Šonova. Poté jen dojezd po silnici do Broumova. **red**

Putování rájem východních Čech

Teplické skalní město, odborníky a milovníky přírody právem nazývané „Ráj východních Čech“ nebo „Pohádka Sudet“, patří mezi nejkrásnější výletníky vyhledávaná místa ve střední Evropě. Křídové moře, které pokrývalo většinu severních Čech, vztyčilo před tisíci lety tuto stavbu z pískovcových kvádrů; ničivá síla vzduchu a vody ji rozbila v trosky nápadných a charakteristických tvarů, které se mění dnešnímu divákovi v podivné obludy s fantastickými jmény.

Skalní bludiště, část Chráněné krajinné oblasti Broumovsko, leží v tzv. Vnitrosudetské pánvi mezi Krkonošemi, Sovími horami a horami Orlickými. Nejvyšší bod skalního města, jehož úpatí leží asi 500 m n. m., tvoří 758 m vysoký vrch Čáp. Majestátně tu trčí vzhůru k nebi vážné, šedivé, až 120 m vysoké skalní stěny. V závratné výši na vrcholcích skal sedí jakoby bez opory statné sosny a břízy.

Turistům nabízí skalní město procházku labiryntem roklí, uliček, jeskyní, věží, hradů a amfiteatrů. Ve skalních rozsedlinách lze vidět i za nejparnějšího léta zbytky sněhu a ledu. Na několika místech je možné obdivovat původní ráz mocného skalního pralesa, který tu zůstal zachován ve své původní podobě. Mezi nejkrásnější části skalního města patří bezesporu i „dóm“, obrovská gotická stavba nedostižné krásy a akustiky, která návštěvníkům nabízí alespoň malou ukázkou toho, co se ukrývá v podzemním systému chodeb, který se táhne pod velkou částí skalního města.

Když skály „oživnou“

Teplické skály však nejsou jen pouhými kameny, mají svou tvář i duši. Kdo, při své procházce mezi tajemnými skalními stěnami, popustí uzdu fantazii, může spatřit bytosti strašidelné i legrační. A pokud bude pozorně naslouchat, možná mu prozradí i své příběhy. Nezapomenutelné a nesmazatelné, povznášející i přemáhající jsou pak

dojmy návštěvníka Teplického skalního města, neboť předčí celkový dojem, velkoleposti a mohutnosti všechny podobné krajiny.

Skalní labyrint je otevřený a přístupný po celý rok; procházka zabere 2–3 hodiny. Hlavní turistická sezóna trvá od začátku dubna do konce října. Výchozí bod k návštěvě skalního města je od parkoviště ve Střemenském podhradí, kde najdete několik možností k občerstvení, pokladnu i stanoviště průvodců.

Naučně a hravě stezkou Josefa Vavrouška

V Teplických skalách, na šestikilometrovém turistickém okruhu, byla v roce 1999 slavnostně otevřena naučná stezka, která je věnována památce bývalého ekologa, horolezce a ministra životního prostředí Josefa Vavrouška, a která by měla napomoci ke zlepšení informovanosti návštěvníků o přírodě Teplických skal.

Vlastní instalaci panelů předcházela rok trvající práce zaměstnanců a spolupracovníků Správy CHKO Broumovsko, kteří vytvářeli texty a grafickou podobu stezky. Díky jejich práci vzniklo 15 naučných tabulí s informacemi o živé i neživé přírodě, o historii objevování skal, turistice a horolezectví. V roce 2009 přibyla k původním 15 tabulím další, která podrobněji informuje o jeskynním systému Poseidon – nejdelším evropském systému podzemních prostor

v pískovcích. Každá tabule je doplněna obrazovým materiálem a citátem o přírodě z úst některé významné osobnosti.

První tabule, které si návštěvník může prohlédnout ještě před vstupem do skal, informují o přírodě, geografii a geologickém vývoji Adršpaško-teplických skal a o historii Teplicka i celého Broumovska. Hned za vstupní bránou je umístěn panel o již zmiňovaném jeskynním systému Poseidon a jen o několik metrů dále je panel o Josefu Vavrouškovi, o jeho životě, práci a snahách o trvale udržitelný rozvoj.

Následující panel se nachází na místě zvaném Ozvěna a jsou na něm uvedeny informace o CHKO Broumovsko a o ochranné krajině a přírodě v CHKO. O teplické pseudokrasové jeskyni a o kořenových krápnících se návštěvník může dočíst pod zříceninou hradu Střmen. Stezka pokračuje tabulemi o lesích, o objevování skal, o půdě, o erozi ve skalách a o rostlinách, které se ve skalním městě vyskytují. Další šest tabulí je umístěno v nejhezčí části turistického

okruhu. První z nich se nachází na Chráněném náměstí a jsou na ní uvedeny informace o geologickém vývoji skalního města, vzniku Chráněného náměstí a o sukcesi, což je střídání společenstev organismů na stanovišti.

U skály nazývané Skalní koruna, která byla poprvé zdolána roku 1927, se návštěvník z tabule dozví něco o historii lezení v NPR Adršpaško-teplické skály. Další zastávka je pod Chráněnými a Martinskými stěnami, kde jsou umístěny informace o skalních věžích a stěnách a o rostlinách rostoucích na místě nazývaném Krakonošova zahrádka. O bohaté fauně skal pojednává další tabule, kde názvy zvířat pro představu doplňují jejich obrázky. V Anenském údolí je umístěn panel věnovaný vodě na povrchu i pod povrchem skal, o teplých pramenech v Teplicích nad Metují a o filtračních účincích pískovce. Poslední zastávku okruhu je tabule popisující místo zvané Sibiř, což je typická inverzní rokle, kde teplota po celý rok nepřesahuje 4–5°C a kde se sněh udrží často až do letních měsíců.

Nejnovejším přírůstkem je tabule s názvem Za sokolem do skal, informující o významném a chráněném obyvateli skalního města, kterým je sokol stěhovavý. Mobilní panel pomocí ilustrací seznamuje návštěvníky s tímto královským dravcem a dalšími obyvateli skal z ptačí říše.

Novinkou letošní sezóny bude doplnění naučných panelů o stále oblíbenější QR kódy. Toto označení nabízí nejen lepší informace pro zahraniční návštěvníky skal, ale poskytuje i zajímavé informace pro domácí turisty.

Stejně jako v letech minulých, bude i letos pro všechny hravější návštěvníky nachystána soutěž o celoroční volný vstup do skal a mnoho jiných zajímavých cen. Více informací o tom, jak se do soutěže zapojit a další aktuality ze skal naleznete na www.teplickeskal.com.

Martina Tauchmanová

O tom, že většina z nás ví, kde jsou Adršpašské skály, asi není nutné pochybovat. Mnoho z nás sem jezdí i opakovaně, ať již na školní, sportovní nebo rodinné výlety. Ale víte, kde byste v Adršpachu našli Křížový vrch a proč se mu tak říká? Že ne? Tak se tam s námi pojdte podívat.

Křížový vrch s nadmořskou výškou 667 m n. m., někdy nazývaný Rozsochatec, původně však Holsterberg, je jednou z nejmladších přírodních rezervací u nás. Je to strmý kopec podkovovitého tvaru, jenž je izolovaným pozůstatkem tabulové plošiny s několika skalními věžemi a pilíři.

Vrch se nachází asi kilometr severně od Dolního Adršpachu, odkud na něj vede žlutá turistická značka. Pojmenován je podle křížové cesty, která byla vytvořena v 17. století a nedávno byla nově zrekonstruována. Tu tvoří 14 litinových reliéfů pašijového cyklu, které jsou zasazeny do skal. Mezi čtvrtým

Křížový vrch

a pátým zastavením je vyhlouben otvor pro korpus Kristova ukřižovaného těla s vytesaným letopočtem 1875, kdy sem pravděpodobně byla umístěna rovněž litinová soška Krista, která se však nedochovala.

Na vrcholu skal je umístěný železný kříž z roku 1857 na pískovcovém podstavci s plastikami sv. Anny, sv. Josefa a sv. Jana Nepomuckého. Vzhledem k povětrnostním podmínkám, které zde panují, musel být kříž často obnovován. Je doloženo, že během 18. století ho místní kovář z Dolního Adršpachu Johann Jakel čtyřikrát opravoval a sám k němu na vlastní náklad také pořídil lucernu, kterou – pokud mu to počasí dovolilo – chodil každý pátek rozsvěcet.

Z vrcholu s železným křížem je nádherný výhled na Adršpašské skály, Krkonoše, Soví a Javoří hory a Mirošovské stěny. Mimo klasické turistické stezky poskytují Křížový vrch množství horolezeckých terénů všech obtížností, a proto je často vyhledávaným místem jak pro začínající, tak zkušené horolezce.

Kdykoliv vám zbyde trocha času a energie po návštěvě Adršpašských skal a nebude se vám chtít opustit tento kraj, nebo budete mít volnou hodinku, než vám pojede vlak, neváhejte a vyšlápněte si na vrcholek Křížového vrchu a pokochejte se úžasným výhledem, který se z něho nabízí.

Klára Borůvková

Po stopách benediktinů aneb přechod Broumovských stěn

Přijměte pozvání na výlet cestou, kterou před námi chodili tovaryši, studenti, lapkové i poctiví obchodníci, trampové a možná i mniši, kteří si tudy zkracovali cestu z broumovského do polického kláštera a naopak.

TIP NA VÝLET

Broumovské stěny jsou oblíbené díky svým skalním útvarům, roklím a vyhlídkám. Zalesněný hřeben v délce 12 km se táhne od Honského Špičáku (652 m n. m.) až k pohraničnímu sedlu pod Hejšovinou. Výrazný nesouměrný skalnatý hřbet s pískovcovým reliéfem je součástí Národní přírodní rezervace Broumovské stěny.

Z Broumova až do Police nad Metují se po celou dobu výletu v délce 13 km budeme držet jen červené turistické značky. Z rohu broumovského Mírového náměstí se vydáme Hradební ulicí na Kos-

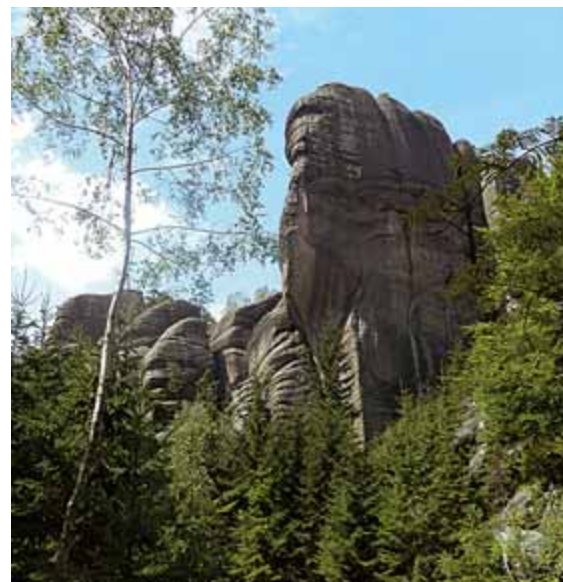
telní náměstí, sejdem po schodech k ulici Strělnické a následně nás Hvězdecká ulice vyvede ven z města.

Po asfaltové klidné silničce – Křinické cestě – se dostaneme do malebné obce Křinice. Cestou objevíme 14 zastavení Křinické naučné stezky, jejíž dominantou je znamení v krajině – Brána času. Dojdeme k osadě Amerika, kde se nachází i opravená stejnojmenná restaurace. Odtud musíme vystoupat kolem kapličky P. Marie poměrně prudký úsek v délce 1,5 km na vrchol Hvězdy se stylovou výletní restaurací.

Po nezbytném odpočinku a výhledech z ochozu kaple P. Marie Sněžné do Broumovské kotliny se vydáme na další

cestu ke skalní vyhlídce Supí hnízdo, která je přístupná jen po úzkých schodech vytesaných ve skále. Dále pokračujeme náročnějším sestupem Kovářovou roklí s nádhernými pohledy na skalní útvary do obce Hlavňov. Přejdeme silnici a polní cesta nás dovede přes vyhlídkové místo kolem vrchu Kluček až na okraj města Police nad Metují. Alejí kolem hřbitova a městskými ulicemi se dostaneme na náměstí, cíle našeho výletu.

Vlastimil Hurdálek

Kovářova rokle

Chalupy v Machově

Hvězda v Broumovských stěnách

Zajímavá místa na trase:

Broumov

Benediktinský klášter – Národní kulturní památka, dnešní podoba přestavby je z let 1709–1737 dle projektu K. I. Dientzenhofera. Mariánský sloup na náměstí – sloup nechal postavit v roce 1706 opat Otmar Zinke. Děkanský kostel sv. Petra a Pavla – do dnešní podoby přestavěn po roce 1682. Část budovy sousedního děkanského úřadu tvoří hradební věž s kostnicí.

Křinice

Vesnická památková rezervace. Obcí vede Naučná stezka Křinice, jejíž součástí je

zajímavá plastika „Brána času“, vztyčená v roce 2000 při obnově historické Křinické cesty. Amerika – hranice Národní přírodní rezervace Broumovské stěny. V místě je stejnojmenná výletní restaurace, významná přírodní lokalita pískovna Amerika a kaplička P. Marie.

Broumovské stěny

Hvězda (674 m n. m.) – výletní cíl Broumovských stěn. Barokní kaple P. Marie Sněžné s půdorysem hvězdy a kamenným vyhlídkovým ochozem. Dřevěná turistická chata je z 19. století s restaurací ve švýcarském stylu.

Supí hnízdo (702 m n. m.) – skalní vyhlídka na Krkonoše, Broumovskou kotlinu a Javoří hory. Kovářova rokle – romantický hluboký asi 1 km dlouhý kaňon s výhledy na skalní útvary a průchody pískovcovými jeskyněmi tzv. Kovárnou a Myší dírou.

Police nad Metují

Barokní klášter – založen v roce 1213 břevnovskými benediktiny. V největším sále, tzv. Laudonově, je dnes zřízeno městské muzeum. Radnice – radniční budova s osmibokou věží ve slohu tudorské gotiky. Sloup P. Marie Bolestné – spirálovitě

ovinití sloupu listnatým větrovým s korintskou hlavicí na vrcholu. Pískovcová kašna v empírovém slohu. Farní kostel Nanebevzetí P. Marie – raně gotická trojlodní bazilika s gotickým lomeným portálem v průčelí. Muzeum stavebnice Merkur – expozice unikátních dětských stavebnic vyráběných od roku 1920.

Hlavňov

U rybníka je pamětní deska exulanta Jiřího Vostrého Žitavce, známého z Jiráskova Temna. Na návsi se nachází neogotická plastika Sousoší ukřižování.

Z historie zámku Bischofstein známého z díla Aloise Jiráska

Zámek uprostřed pískovcových skal

**Barokní zámček
Bischofstein se nachází na
okraji osady Skály, v lesním
hvozdu nedaleko Teplic
nad Metují. Je obklopen
pískovcovými skalami
s mnoha lezeckými terény,
malebným jezírkem
a zříceninou gotického
hradu dříve nazývaného
Katzenstein, nyní hrad Skály.**

Zámek je zajímavá patrová obdélná stavba s mansardovou střechou. Do patra vede venkovní dvouramenné schodiště s arkádou na toskánských sloupech. Naproti zámku stojí úřednická budova z roku 1841 v klasicistním stylu zvaná Nový zámek, který vznikl zřejmě přestavbou hospodářského objektu. Původní tvrz s hospodářským dvorem nechali po roce 1582 postavit Čertorejští z Čertoreje.

Celé skalské panství získal v polovině 16. století Bernard Žehušícký z Nestajova, který začal budovat v podhradí skalského hradu hospodářský dvůr a v tom pokračoval i jeho nástupce Jan Žehušícký z Nestajova. V roce 1576, když jeho bratr Hertvík prodával Skály bratrům Bohdaneckým z Hodkova, se již hovoří o nově postaveném sídle.

Po roce 1580 změnil objekt často své majitele, avšak roku 1622 jej koupil první královéhradecký biskup Matyáš Ferdinand Sobek z Bílenberka, a to jako majetkový záklád nově založené královéhradecké kapituly.

Za biskupa Sobka z Bílenberka došlo roku 1666 k přestavbě tvrze na zámek. Ten

Zámček Bischofstein

sloužil jako letní sídlo biskupa i hradeckých kanovníků. Před podélné průčelí bylo postaveno podklenuté schodiště na osmi toskánských kamenných sloupech a byla vztýčena věžička. Roku 1825 byl zámek přestavěn v empírovém stylu a roku 1841 dala vybudovat královéhradecká kapitula v severozápadní části areálu skalského dvora – naproti starému zámku – novou klasicistní budovu sloužící potřebám správy dvora, neboť starší zámek v této podobě již nevyhovoval. Nad hlavním vchodem byla zasazena deska, na níž je budova označena názvem úřednický dům

(Amtsgebaude), ale běžně byla označována jako „Nový zámek“. Obě budovy náležely královéhradecké kapitule až do roku 1948, kdy při druhé pozemkové reformě přešly spolu s celým dvorem do majetku státu.

V tzv. starém zámku byla Jiráskovým muzeem v Praze zřízena malá expozice vztahující se k jeho románu Skály. Alois Jirásek totiž umístil do prostředí zámčku a zříceniny hradu děj románu z pobělohorské doby. Hrdinové románu i jeho děj – setkání starého otce, nekatolíka se synem, jenž se stal kanovníkem hradecké kapituly, je sice romanticky

a líbivě napsán, ale k historické realitě má velmi daleko.

Státní statek nebyl příliš dobrým pečovatelem o stavební objekty areálu, proto byl v roce 1974 celý areál předán tehdejšímu národnímu podniku Stavební geologie Praha. Malé muzeum bylo zrušeno, zchátralé hospodářské budovy byly strženy a vlastní „zámecké“ objekty byly tímto podnikem opraveny a přizpůsobeny na nové využití – na podnikové rekreační středisko. Prostor celého areálu pak byl parkově upraven. Rekonstrukce, která do značné míry obnovila někdejší podobu celého areálu, skončila roku 1981.

Od roku 1989 je celý komplex využíván jako penzion s restaurací umístěnou v barokním zámčku a veřejně přístupnou v něm návštěvníkům.

Jana Klimešová

Skalní hrad Bischofstein

Nechte se překvapit bohatstvím toho, co není vidět na první pohled!

Broumovsko skrytou kamerou

Broumovská krajina skrývá mnohá tajemství živé i neživé přírody, která nejsou vidět na první pohled. Bývá překvapující, kolik plachých živočichů nalézá životní prostor ve zdejších lesích a loukách, skalních bludištích či údolích říček. Známe je pravidlo, že čím méně jsme v přírodě viděni, tím více v ní uvidíme. Jen málokdo se ale dokáže pohybovat terénem opravdu nenápadně.

Pro ty, kteří jsou zvědaví, kdo to zanechal stopy v blátě u Metuje nebo která zvířata tak rychle spásají obrůstající vršky stromků na Javořích horách, existuje zařízení, které na podobné otázky snadno odpoví. Tímto zařízením je tzv. fotopast, malá krabička pořizující automaticky fotografie a krátká videa všech živočichů, kteří se dostanou ve dne i v noci do jejího dosahu.

A tak tedy pojďme „nastražit“ fotopast v krajině Broumovska. Krabičku připevníme na strom a nastavíme, zda chceme fotografie nebo krátké filmy. Přístroj zachytí vše, co svým pohybem aktivuje jeho čidlo. Na denním světle jsou záběry barevné, v noci je objekt přisvícen infračerveně a získáme obrázky černobílé. Co můžeme očekávat za záběry? Živo bývá podél vodních toků, ty vábí mnoho druhů živočichů. V údolí Metuje se tak kromě rodinky kachen divokých podařilo nafilmovat vzácného čápa černého, hnízdičho na rozdíl od svého známějšího příbuzného čápa bílého v rozlehlých lesích. Za šera se k vodě vyšla napít kuna. Teprve po mnoha nocích, ve kterých byla fotopast instalována na mnoha různých místech, se podařilo natočit zvědavou, ale zároveň opatrnou vydru říční. Na nočních záběrech její oči odrážejí přisvětlení kamery a vypadají, jako by samy silně svítily.

Ozdobou říčních údolí Broumovska je létající drakokam – ledňáček říční. Velmi zajímavé je také pozorování dalšího drobnějšího ptáka, vázaného na vodu – skorce vodního. Fotopast však není tak citlivá a rychlá, aby zachytila tyto ptáky v letu. Snad se ji někdy podaří umístit např. do blízkosti hnízda, které skorci mívají často pod mostními konstrukcemi. Tak by mohly vzniknout zajímavé záběry.

Vydejme se však také do kopců. Na pasekách Javořích hor fotopast zachytila stádo muflonů. Tyto divoké ovce byly do středoevropské přírody dovezeny ze Sardínie a Korsiky. V našich podmínkách mufloni velmi dobře prosperují a mnohdy brzdi zmlazení lesa. Také prasat divoké má v poslední době silné populace. Stádo prasat fotopast zachytila také na Javořích horách. Ze stejného místa pochází i zdařilý záběr lišky obecné, která nad ránem opatrně pozoruje okolí.

Správa Chráněné krajinné oblasti Broumovsko instaluje fotopast na Broumovsku již rok. Záběr nejvzácnějšího živočicha se ale podařil soukromým uživateli, Jiřímu a Jakubovi Fraňkovým. V západní části CHKO se jejich kamerou „nechal nafilmovat“ zvědavý rys ostrovid. Na filmu prozkoumává objektiv, jakoby kontroloval, zda je zařízení funkční. Kamera v pořádku byla, a tak můžete záběry rysa i všech uvedených zvířat shlédnout na webových stránkách Správy CHKO Broumovsko v sekci „Broumovsko skrytou kamerou“.

Čtenářům Letního Broumovska přinášíme několik zajímavých snímků ze skrytých koutů naší krajiny.

Petr Köppl

Vydra říční na Metuji

Mufloni na Javořích horách

Rys

Jelen evropský

Srnc zkoumá kameru

Liška na večerní louce

KOUPALIŠTĚ

1. AQA Land v Meziměstí

- areál sportu a zdraví nedaleko centra města směrem do Vižňova
- tři rozměrné bazény
- šedesátimetrový tobogán, skluzavka s několika drahami
- k dispozici masážní vzduchové hlavice, dva chrlíče vody, podvodní trysky, perličková masáž, vodní hřib a šplhací síť
- vybavení pro děti: dětský bazén se šikmou přelivovou vodou a hříbečkem s vodní plochou, dětské hřiště s kolo-

točem, houpačkami, pískovištěm nebo skluzavkou

- minigolf, stolní tenis, volejbal nebo nohejbal

2. Koupaliště v Teplicích nad Metují

- přírodní koupaliště nedaleko centra města
- bazén 50 m x 25 m s hloubkou až 2,8 m
- skokanský můstek se dvěma stupni (1,5 a 3 m)
- k dispozici kolotoče a houpačky, stolní tenis, ruské kuželky, nohejbal a volejbal

Koupaliště Meziměstí

3. Koupaliště v Polici nad Metují

- koupaliště cca 10 minut pěší chůze od centra města
- bazén 25 m pro plavce, bazén pro neplavce a dětské brouzdaliště
- stolní tenis, kuželky, pískoviště, plavecké pomůcky

Koupaliště Police nad Metují

4. Zalew v polském Radkově

- hlídané přírodní koupaliště
- k zapůjčení vybavení pro vodní sporty, hřiště na plážový volejbal

Radkovský zález

MUZEA

Vydejte se za poznáním

1. Železniční muzeum v Meziměstí

- nachází se v areálu vlakového nádraží
- otevírací doba je vzhledem k velikosti muzea jednou měsíčně – poslední sobota (květen, červen, červenec, srpen a září)
- jinak na telefonické dohodě, kterou průvodci upřednostňují
- vstupné zdarma, možnost dobrovolného příspěvku

Železniční muzeum v Meziměstí

2. Muzeum papírových modelů

- stálá expozice modelového světa z papíru, jediná svého druhu v České republice
- seznámit se můžete s historií papírového modelářství a s tvorbou výtvarníků či modelářů minulosti i současnosti
- pro zájemce je připraven stůl, papír, nůžky a lepidlo (každý si může vystříhnout a slepit na památku vlastní model nebo rozšířit „řadovou“ výstavbu rodinných domků“ přímo v muzeu
- muzeum se nachází hned vedle autobusového nádraží nedaleko centra města Police nad Metují

3. Muzeum pivovarnictví

- expozice se nachází přímo v areálu Olivetského pivovaru Opat
- k vidění je kancelář sládky, plechové reklamní cedule přístroje nebo náčiní na výrobu a údržbu pivovarnických sudů

4. Muzeum stavebnice Merkur

- jedinečná expozice mapující historii a současnost nejznámější české hračky – stavebnice Merkur
- v rámci prohlídky jsou vidět nejstarší stavebnice z roku 1920 nebo největší postavenou stavbu z této stavebnice „Ocelové město“ stavitele Jiřího Mládky
- připraven je prostor pro samostatnou tvorbu
- muzeum se nachází v sousedství muzea papírových modelů nedaleko autobusového nádraží v Polici nad Metují

5. Muzeum Broumova

- sídlí v 1. patře opatského křídla broumovského kláštera
- stálá expozice „Historie Broumova a Broumova“

6. Muzeum města Police nad Metují

- sídlí v areálu policeckého kláštera, v prvním patře
- další prohlídkový okruh – Stará patrová barokní roubená škola z roku 1785 na požádání

7. Muzeum papírenství

- nachází se v sousedním Polsku, v lázních Duszniki Zdrój
- sídlí v papírenském mlýně, jedinečné technické památce ze 17. století
- expozice obsahuje informace o dějinách papíru a papírenství ve světě a v Polsku, prohlídku tiskařských technik, kopie vodotisků různých papíren na světě

Železniční muzeum v Meziměstí

- největší atrakcí jsou ukázky ruční výroby papíru

8. Muzeum hraček

- nachází se v sousedním Polsku, ve městě Kudowa Zdrój
- hračky pro různé generace, kde si každý najde tu svou
- zastoupeny jsou i hračky původem z Česka

9. Regionální muzeum v Náchodě

- Masarykovo náměstí v Náchodě
- expozice zachycuje dějiny Náchoda a jeho okolí od pravěku až po současnost

SPORTOVIŠTĚ

Přehled indoorových aktivit

1. Sportcentrum

Teplce nad Metují

- povrch centra: umělá tráva s křemičitým vsypem, rozměr hrací plochy 51 x 36 m
- sporty: tenis, volejbal, fotbal, florbal, nohejbal, házená, badminton, squash, fitness, stolní tenis
- občerstvení pro sportovce k dispozici v recepci Sportcentra
- fitness hotelového typu vybavené rotopedem, veslovacím trenažérem, crossovým trenažérem a posilovacími stroji: dvě posilovací věže, lavice a další pomůcky s důrazem na svalové partie
- rezervace na: +420 775 055 563

2. Adrenálrium

Velký Dřevíč

- sportovně rekreační a herní komplex
- sporty: stolní tenis, paintball, krytá motokárová dráha, kulečník a mnoho outdoorových aktivit
- občerstvení a možnost odpočinku v místní restauraci – celodenní provoz tradiční kuchyně
- rezervace na: +420 491 481 260

3. Lezecký stěna a skatepark Ulita Broumov

- umělá lezecká stěna v kryté hale o výšce 8,5 m a šířce 7 m
- k využití jsou i dvě cesty pro začínající lezce
- možnost zapůjčení lezeckého vybavení (vyjma speciálních lezeckých bot)
- ve dnech, kdy není pravidelný provoz rezervace na: +420 774 412 649

4. Sportcentrum Helena Police nad Metují

- energeticky účinné cvičení na stacionárních kolech – spinning
- rezervace na: +420 607 669 930

5. Bowling

v Polici nad Metují

- nabídka dvou bowlingových drah nebo stolního fotbalu
- rezervace na: +420 491 520 339

6. Bowling DOK Hronov

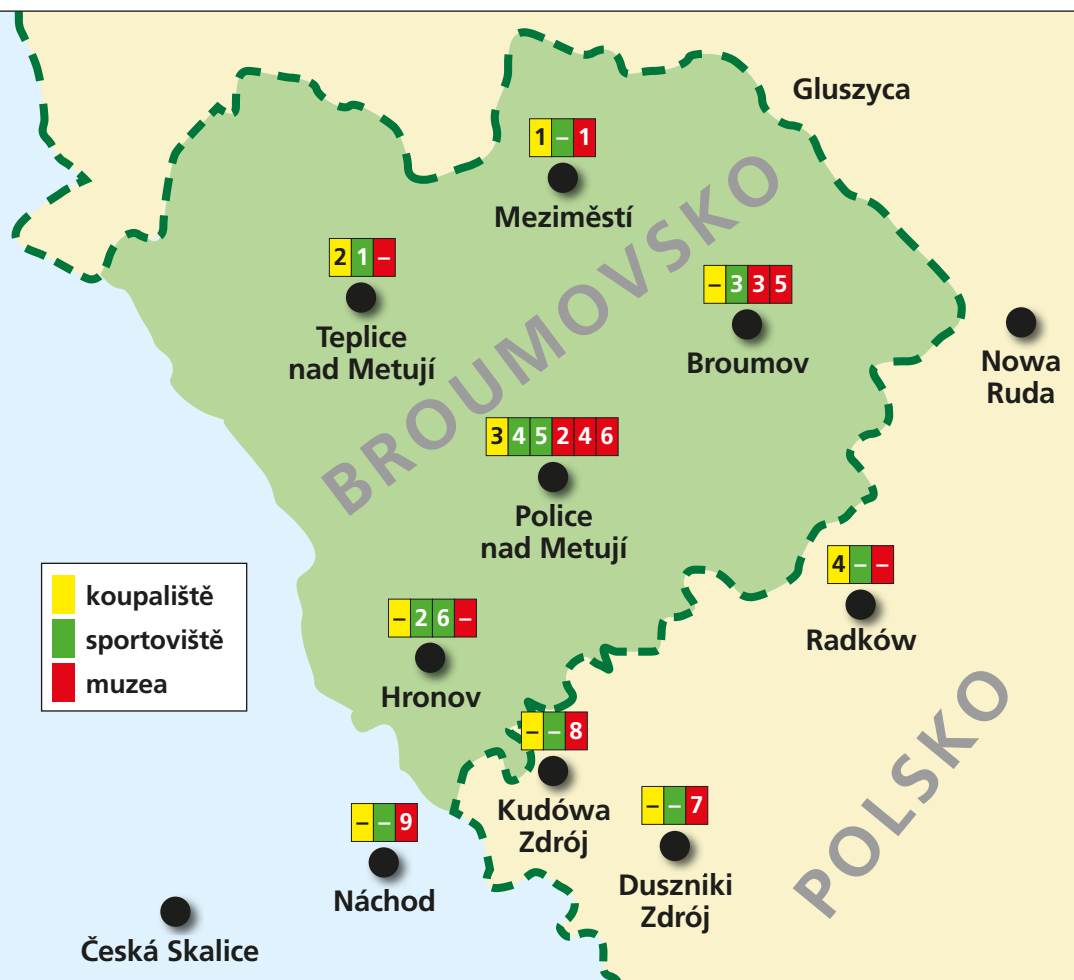
- profesionální 4 dráha s bezšňůrkovým stavením kuželek
- v centru dále nabízí ricochet, fitness, 2 kulečnické stoly, stolní fotbal a saunu
- rezervace na: +420 732 762 703

Aktivity v regionu

Pro Vaši snadnější orientaci jsou jednotlivá koupaliště, muzea a sportovní aktivity vyznačena na mapě pod čísly. Přesně tak poznáte, co můžete ve kterém městě nebo v jeho blízkosti můžete navštívit.

	koupaliště
	sportoviště
	muzea

Další turistickou sezónu
broumovského kláštera zpestří nová nabídka prohlídek

Baroko a benediktini – jedinečné spojení na jedinečném místě

V letošním roce si region Broumovska připomíná významné výročí 800 let od příchodu nejstaršího řeholního řádu – benediktinů na Broumovsko. Jednou z hlavních dominant zdejší kulturní krajiny je bezesporu broumovský klášter, oficiálním názvem Benediktinské opatství sv. Václava. Barokní perla regionu skrývá za svými zdmi tajemství života v klášteře i jeho historii, a to v dobách rozkvětu i temna.

Současnou podobu vtiskl opatství Kilián Ignác Dientzenhofer, který je autorem projektu barokní přestavby kláštera provedené v letech 1726–1748. Největší unikáty a zajímavosti zdejší národní kulturní památky odhalí návštěvníci při všech prohlídkách kláštera, včetně prohlídky standardní. Za zmínku stojí zejména unikátní historická kopie Turínského plátna, klášterní knihovna nebo Vamberecké mumie.

Již druhým rokem se na všechny hodné i nezbedné děti těší mladý student Lotrando, syn známého loupežníka. Starý Lotrando, jehož domov je v divoké přírodě Jestřebích hor, dal svého syna do kláštera na převýchovu. Mnichům se podařilo z Lotranda vychovat hodného a slušného jinocha. Ostatně to děti jistě ocení samy. Potkat se s Lotrandem bude možné o všech víkendech, kdy se konají prohlídky v rámci projektu Otevřete 13. komnatu. Lotrando jako průvodce v klášteře klade malým i velkým nelehké soutěžní otázky, jejichž odpovědi se wpisují do tajenkového rébusu. Úspěšní dobrodruzi získají jeden ze sedmi klíčů potřebných k otevření oné tajemné komnaty...

Novinkou v rámci prohlídkových okruhů budou „kostýmované“ prohlídky s mnichem nebo jeptíškou. Obě tyto postavy zde v klášteře pracovaly a bydlely. Svůj výklad obohatí o nevšední zajímavosti a na konci jejich poutavého vyprávění obdrží každý z poutníků malý upomínkový dárek.

Nejen pro milovníky netradičních zážitků připravuje v průběhu sezóny klášter další nabídku. V prostorách kláštera se konají také noční prohlídky, prohlídky s převorem Prokopem Siostrzonkem nebo s... Ale to už je překvapení jen a jen pro vás.

Nabídka Café Dientzenhofer

Jedinečná klášterní kavárna nacházející se přímo v areálu broumovského kláštera nabízí – kromě kvalitní pražené kávové směsi s příznačným názvem Dientzenhofer – širokou škálu nápojů, chutných zákusků a pamlsků, mezi kterými si vybere opravdu

každý. Novinkou menu jsou sladké i slané palačinky nebo kvalitní francouzské sýry. V místním obchodu se suvenýry lze zakoupit upomínkové předměty, knihy s náboženskou a historickou tematikou, regionální produkty Broumovska nebo mapy a pohledy.

Markéta Hanušová

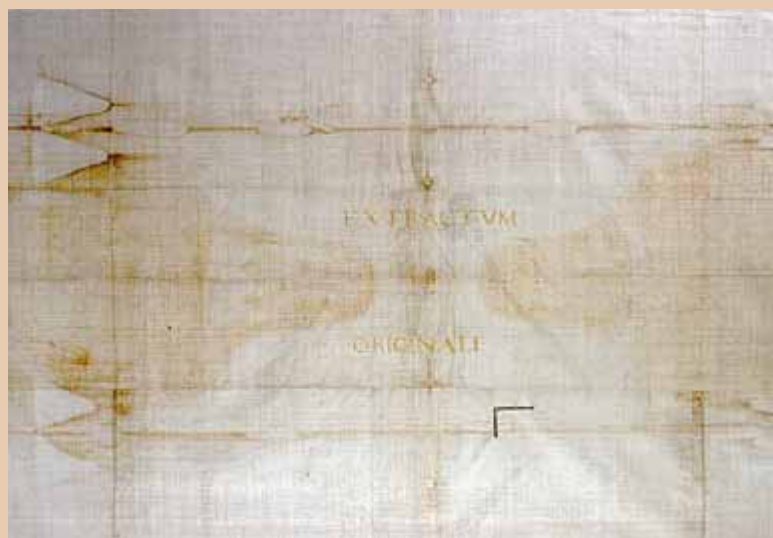
Klášterní knihovna

Varhany v kostele sv. Vojtěcha

Kopie Turínského plátna

Broumovský klášter ukrýval dlouhá léta také skutečně výjimečný poklad. V roce 1999 byla v klášterním kostele sv. Vojtěcha nad kaplí sv. Kříže za zlateným štukovým věncem nalezena historická kopie Turínského plátna. Jedná se o jedinou historickou kopii Turínského plátna ve střední Evropě – severně od Alp. Kopie se originálu dotýkala dne 4. května 1651. Daroval ji arcibiskup turínský biskupovi Matouši Ferdinandu Sobkovi z Bílenberka. Nyní je vystavena v refektáři broumovského kláštera.

NÁVŠTĚVNÍ DOBA KLÁŠTERA

duben – červen, září - říjen:

út – so: 9:00 – 11:00, 13:00 – 16:00,
ne: 10:00 – 11:00, 14:00 – 16:00

červenec – srpen:

po – so: 9:00 – 16:00,
ne: 10:00 – 16:00

Cena speciální zvýhodněné vstupenky
(základní okruh+mumie): 109 Kč.

Cena vstupenky základního okruhu: 95 Kč.

Arcibiskup, spisovatel, ministr i mladý loupežník. Všichni studovali v Broumově!

A protože měl malého synáčka, řekl si starý loupežník: „A co, dám ho někam na studije, ať už to stojí pár tisícovek, já si to můžu dovolit!“ ... Řek to, vzal malého Lotranda před sebe na koně a už uháněl do Broumova. Tam sesadil synáčka s koně před klášterem páterů benediktinů a hrozně řinče ostruhami, šel rovnou k páteru převorovi. „Velebnosti,“ řekl tlustým hlasem, „tady vám nechám tohohle kloučka na vychování, abyste ho naučili jíst, smrkat a tancovat a říkat ‚pitšén‘ a ‚ževuzém‘ a všechno, co se sluší, když je člověk holt kavalírem.“ ... To řek, otočil se na patě a hajdy do lesů, nechávaje otcům benediktinům malého Lotranda na starosti.

(Karel Čapek, Druhá loupežnická pohádka)

Když těmito slovy spisovatel Karel Čapek světil Lotrandovu výchovu broumovským benediktinům, zařadil mladého loupežníka na dlouhý seznam významných osobností, které zahájily svou kariéru studiem klášterního gymnázia v Broumově. A aby také nebyl seznam tak dlouhý – vždyť se broumovští mníši věnovali vzdělávání více než 600 let!

Jak to všechno začalo

Vůbec první škola byla v Broumově zřízena zřejmě někdy ke konci 13. století a její vznik není spjat s nikým jiným než s benediktinskými mnichy, kteří tu sice ještě neměli klášter, pouze hrad s kostelem, ale již pečovali o duchovní správu a vzdělávání. Písemné zprávy nám toto rané období příliš neosvětlují. Silnější paprsek světla představuje pouze životopis Arnošta z Pardubic. Budoucí první pražský arcibiskup studoval v Broumově údajně kolem roku 1310, když sem přišel ze sousedního Kladska.

Po zřízení proboštství v roce 1322 už můžeme mluvit o škole klášterní. Patrně však sloužila výhradně pro výchovu budoucích členů řádu. Žáci se tu nazpaměť učili rozsáhlé latinské texty antických klasiků a církevních otců, které jim učitelé předříkávali.

K jistému přerušení činnosti školy zřejmě došlo za husitských válek. Nepříliš příznivé bylo pro klášter také období ná-

boženských konfliktů s místními luterány, kteří si v Broumově dokonce zřídili v roce 1609 vlastní školu. Spory vyvrcholily uzavřením evangelického kostela u Dolní brány roku 1618. V Praze v té době dochází k druhé defenestraci, díky níž vypukne stavovské povstání, broumovský klášter je vydrancován a tím také zaniká nejstarší klášterní škola.

Obnovena byla v roce 1624 zřízením čtyřtřídního gymnázia; po Chebu a Žatci třetího nejstaršího v Čechách. V gramatice, rétorice a poetice se tu mezi prvními vzdělával například Bohuslav Balbín, známý dějepisec a spisovatel.

Sněhové koule a hospody zapovězeny

Za působení opata Tomáše Sartoria byl vytvořen pro studenty disciplinární řád, který jim mimo jiné zakazoval kouření, házení sněhových koulí či návštěvu hospod. Jako povinnost jim zase ukládal hovořit ve škole pouze latinsky. Významnou součástí výuky byla v těchto dobách pravidelná divadelní představení, díky nimž měli studenti možnost procvičit se v latině a ve veřejném vystupování. Většina z nich se také vzdělávala ve hře na různé hudební nástroje.

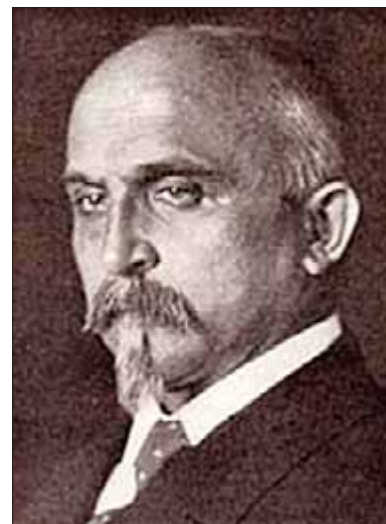
Opat Otmar Daniel Zinke, snad vůbec nejvýznamnější z broumovských opatů,

nechal v areálu kláštera vystavět pro gymnázium novou budovu. Ta spojila klášterní kostel s hospodářským dvorem a stojí zde dodnes. V současnosti se v jejím přízemí nachází pokladna a kavárna s prodejnou suvenýrů.

Konec 18. a celé 19. století se nese ve znamení hned několika školských reforem, které zásadně změnilu podobu gymnaziálního vzdělávání v Broumově. Vedle latiny, jakožto hlavního vyučovacího jazyka, se postupně začíná prosazovat němčina, která ji nakonec vytlačí na vedlejší kolej. Chod školy je podřízen státnímu dozoru, přednáší se podle nových učebních plánů. Absolventi gymnázia už nemají být pouze budoucími členy řádu, nýbrž se od nich čeká, že zaujmou významné státní úřady nebo se stanou lékaři, učiteli či kněžími.

Škola slavných osobností

Studovat na škole nyní může kdokoli, pokud ovšem zaplatí nově zavedené školné, tak jak to musel udělat také starý loupežník Lotrando. Počet tříd se po několika změnách nakonec ustálil na osmi, jak je na gymnáziích známe dnes. Stalo se tak v roce 1869 zřízením vyššího gymnázia s maturitou. Z významných absolventů této doby jmenujme například Franze Opitze, slavného chirurga, který provedl jednu z prvních

Alois Rašín

operací v narkóze. Dále broumovského továrníka Josefa Schrolla, spisovatele Aloise Jiráska nebo prvorepublikového ministra financí Aloise Rašína.

Ve stejné podobě škola fungovala i za první republiky, přístup na ni ale získaly také dívky a částečně se uvolnil školní režim. Přestože se jednalo o gymnázium německé, nelze přehlédnout jeho pročeskoslovenské smýšlení, jež bylo také možná jednou z příčin, proč bylo v roce 1939 nacisty zestátněno. Tím zároveň fakticky končí více než pět tisíciletí klášterního vzdělávání v Broumově. Jeho odkaz ale stále přetrvává, a to nejen v podobě působení současného broumovského gymnázia, ale také jeho partnerské školy v bavorském Rohru, kam po válce přesídlili vyhnaní benediktini z Broumova. Oba tyto vzdělávací ústavy se tak mohou hrdě hlásit k významným kořenům.

Tomáš Weissar

Arnošt z Pardubic

Bohuslav Balbín

Alois Jirásek

Via Benedictina v roce 2013

Málokterá historická událost je pro osudy nějakého regionu tak rozhodující, jako příchod benediktinů, nejstaršího mnišského řádu západního křesťanství, pro Broumovsko.

Od roku 1213 znělo v této části tehdejšího pohraničního hvozdu, označeného tehdy také za „krajinu děsnou v širé pustině“, jejich heslo „modli se a pracuj“.

Tato krajina je dodnes plná stop po staletích správy benediktinů. Nejviditelnější jsou dva významné kláštery, lánové vsi, desítky barokních kostelů broumovské skupiny a stovky drobných památek rozestých podél starých benediktinských cest. Broumovsko je krajina poznamenaná zvraty historie, ale zároveň pamatující časy rozvoje a utěšené sebedůvěry.

Vzdělávací a kulturní centrum Broumov (VKCB) při broumovském klášteře, provozované občanským sdružením Agentura pro rozvoj Broumovska, se právě těmito časy ve své činnosti inspiroje a připravilo ve spolupráci s řadou partnerů mnoho akcí k připomenutí zmíněného výročí. Můžeme se těšit na koncerty vážné hudby, výpravy do krajiny Broumovska s odborníky, uměleckou soutěž i hledání dosud neobjeveného dědictví historie.

Patrně nejrozsáhlejší akcí bude **putovní výstava Via Benedictina**, připravená předními odborníky, která benediktiny představí na 24 panelech. Výstava bude instalována v Polici nad Metují, Broumově, Hradci Králové, Praze a v dalších místech. Její první, **polická vernisáž** proběhne 27. dubna 2013, poté se přesune výstava do Muzea Broumovska. **Broumovská vernisáž** proběhne 29. června, následovaná zahajovacím koncertem tradičního festivalu „Za poklady Broumovska“.

Věříme, že návštěvníci výstavy budou překvapeni, jak významná je benediktinská stopa pro kulturu a historii českých zemí i střední Evropy.

Výstava by zároveň měla být inspirací pro cesty za poznáním benediktinské historie a kulturního dědictví. V její první části jsou proto představeny ty kláštery v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, jejichž historické dědictví se podařilo nejen odborně prozkoumat, ale především uchovat až do současnosti.

Jednu ze stěžejních a současně nejlépe zachovaných součástí benediktinského dědictví tvoří přitom památky a kulturní krajina Broumovska. V českých zemích představuje právě Broumovsko ojediněle rozsáhlý a kompaktní příklad regionu, jehož materiální i duchovní tvář spoluutvářeli benediktini již od samých počátků středověkého osídlení. Významná část výstavy se proto věnuje historii a sakrálním památkám Broumovska podrobněji.

Bylo by ale škoda poznávat odkaz benediktinů v krajině Broumovska pouze na výstavě a nezavítat do ní. V jubilejním roce jsou proto připraveny dvě **exkurze s historikem a přírodovědcem**, na kterých si můžete krásy a zajímavosti Broumovska přímo ohmatat. Výpravy se známými popularizátory přírodních a humanitních věd proběhnou v květnu a září.

Dojmy z výstavy nebo z toulek po krajině ve Vás možná probudí umělecké sklony. Můžete se tak zúčastnit **umělecké soutěže „Osm staletí, jedna krajina“** a naplnit tak její podtitul: „Jste umělci? Tvořte o Broumovsku! Nejste umělci? Broumovsko je z vás udělá!“ Zaslějte svoji tvorbu v jakémkoliv uměleckém oboru (výtvarné i múzejní umění, fotografie, poezie, próza) na adresu vydavatele těchto novin. Zde také získáte bližší informace, jak soutěžit o zajímavé ceny.

Možná můžete dokonce přispět k poznání Broumovska: Už od února totiž probíhá akce **„Podívejte se do historie Broumovska na výstavě Via Benedictina i doma“**. Pomozte doplnit sbírky muzeí historickými předměty, dokumenty a artefakty z dlouhé historie regionu. Pořadatelé garantují zdokumentování předmětů historiky a jejich vrácení majiteli, případně zprostředkování předání předmětů muzejní instituci a jejich využití pro vzdělávání a historický výzkum. Vítané bude zapůjčení zajímavých předmětů pro doplnění zmíněné výstavy. Smysl pro historiky mohou mít nejrůznější věci: sakrální předměty, stavební plány domů, staré tisky a knihy, předměty denní potřeby, mapy, mince.

Na Vaše rozhlédnutí po Broumovsku a ohlédnutí za jeho bohatou historií se těší Vzdělávací a kulturní centrum Broumov, Klášterní 1, 550 01 Broumov, e-mail: vkcb@broumovsko.cz, tel. 491521299, 491 521 283, kde Vám ke všem uvedeným akcím a k soutěži rádi podáme bližší informace.

Petr Köppl

VIA BENEDICTINA

800 let od příchodu benediktinů na Broumovsko

- Květen:** Benediktini v krajině Broumovska – historicko-přírodovědná exkurze pod odborným vedením. *Termín exkurze bude upřesněn.*
25. 5. Den řemesel v polickém klášteře.
- Červen:** 7. 6. Dvořákův festival: Laudatio Antonína Dvořáka – **Duchovní koncert pro varhany a přednes**, účinkují Václav Postránecký a Aleš Bárta. Klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Police nad Metují.
 29. 6. v 15:30 – **vernisaž výstavy „Via Benedictina – 800 let od příchodu benediktinů na Broumovsko“** – Muzeum Broumovska.
 29. 6. v 18:00 – **zahajovací koncert 8. ročníku festivalu „Za poklady Broumovska“**. Účinkují Kateřina Šmídová-Kalvachová, soprán, Pavel Švingr, bas a Miroslav Sekera, klavír. Klášter Broumov.
- Červenec:** Festival „Za poklady Broumovska“
- Srpen:** Festival „Za poklady Broumovska“
- Září:** 7. 9. **Strašidelný klášter** – benediktinský klášter – Police nad Metují. Benediktini v krajině Broumovska – **historicko-přírodovědná exkurze** pod odborným vedením. *Termín exkurze bude upřesněn.*
- Říjen:** 2. a 3. 10. **Mezinárodní odborná konference** k tématu, slavnostní mše a koncert klasické hudby – premiéra skladby Petra Kořínka u příležitosti benediktinského jubilea. Klášter Broumov.
 15. 10. v 15:30 - **vernisaž výstavy „Via benediktina - 800 let od příchodu benediktinů na Broumovsko“** - Muzeum východních Čech, Hradec Králové.
- Listopad:** 22. 11. „Benediktinské dědictví: přínos nebo břímě“ – **panelová diskuse** s výraznými osobnostmi veřejného života - Pellyho domy, Police nad Metují.

Podrobné informace na www.viabenedictina.cz

Teplický Dolní zámek: 350 let historie

Při návštěvě Teplic nad Metují se nezapomeňte zastavit u železné brány a nahlédnout do zahrady tzv. Dolního zámku, který má za sebou skoro 350 letou historii.

Dolní zámek byl postaven baronem Zikmundem Schmiedlem ze Schmiedenu v roce 1664 v raně barokním stylu. Zámek je jednopatrová budova obdélníkového půdorysu, jejímuž jižnímu průčelí dominuje dvojice portálů zdobených znakem barona a jeho manželky. Okna v přízemí mají nadokenní římsy opatřené štukovými věnci, okna v prvním patře jsou pod prohýbanou nadokenní římsou zdobena máslovitými ornamenty.

V roce 1749 získal Dolní Teplice a s nimi tedy i Dolní zámek Adam Straka z Nedabylic, který dal v místnostech zámku zřídit štukové stropy s figurální výzdobou. V přízemí byla postavena malá zámecká kaple s klenbou.

K zámku od jihu přiléhá dnes oficiálně nepřístupná zámecká zahrada, známá menší sbírkou rokokových plastik od následovníků odkazu Matyáše Bernarda Brauna. Plastiky zdobí nejen zahradní zeď, ale také samotnou zahradu, kde se nacházejí sochy Léto a Podzim, převezené sem zřejmě v polovině 18. století ze zámku v Kuksu.

Během selského povstání v roce 1775 byl zámek vyplněn – a archiv, který se tu nacházel, byl zničen. Od té doby zámek vystřídal několik majitelů. Z hlediska úprav budovy byl významný hlavně továrník Bedřich Faltys, který statek Dolní Teplice koupil v roce 1888. Protože zámek se stal jeho sídlem, dal k hlavní budově přistavět ještě křídlo do zahrady.

Rodu Faltysů patřil zámek až do roku 1945, kdy byl konfiskován. Byla to doba,

kdy se do státem zabavených zámků a klášterů začaly stěhovat domovy důchodců a tento osud neminul ani Dolní zámek, který byl na domov důchodců přeměněn roku

1952. A byl jím až do roku 2007, kdy se začal postupně měnit na Domov se zvláštním režimem a klienty se staly především starší osoby závislé na návykových látkách.

Přestože zámek nenabízí žádnou expozici, jistě stojí za to, abyste ho při své procházce městem neopomněli a nechali se zlákat k pohledu skrz železnou tepanou bránu vedoucí do zdi obehnané zahrady.

Klára Borůvková

Broumovsko jako perla českého baroka

Je-li baroko perlou křesťanské civilizace, pak Broumovsko je perlou českého baroka. Na utváření tohoto sevřeného a homogenního krajinného celku se výrazně podílely přírodní podmínky, hospodářství, politický vývoj v souvislosti s rekatolizačním procesem a zejména právě s nástupem baroka – barokní mystiky a schopnosti barokní liturgie oslovit prostý lid.

Baroko – jako prozatím poslední velká epocha křesťanské kultury a civilizace, a velké civilizační vzepětí 16. a 17. století – znamenalo velký posun v umění, vzdělanosti i ve způsobu života společnosti. Baroku se podařilo oslovit široké vrstvy obyvatelstva silou velmi barvitého uměleckého výrazu, a to pomocí architektury, výtvarného umění a hudby.

Pro české baroko je charakteristické propojení krajiny s architekturou, a tedy spojení obyvatel s přírodou. Právě jednotné řešení krajinného celku klášterního panství je i nejvýznamnější hodnotou Broumovska.

Broumovská skupina kostelů

Celkem devět barokních venkovských kostelních staveb známých pod názvem „broumovská skupina kostelů“ tvoří mimořádný a v mnoha ohledech jedinečný památkový a architektonický soubor.

Soubor kostelů vznikl v letech 1690–1743 díky velkému rozmachu kulturní výstavby iniciované zejména opatem Otmar-em Zinkem.

Mimo kostela sv. Jiří a Martina v Martínkovicích postaveného dle plánů Martina Allia, jsou kostely dílem Kryštofa Dientzenhofera a jeho syna Kiliána Ignáce.

Broumovskou skupinu kostelů tvoří:

Kostel sv. Jiří a Martina v Martínkovicích (přestavěn 1690–1693; Martin Allio)

Kostel sv. Anny ve Vižňově (postaven v letech 1719–1728; Kilián Ignác Dientzenhofer)

Kostel sv. Jakuba Většího v Ruprechticích (postaven v letech 1720–1723; Kryštof Dientzenhofer)

Kostel sv. Michala ve Vernéřovicích (postaven v letech 1719–1722; Kryštof Dientzenhofer)

Kostel Všem svatých v Heřmánkovicích (postaven v letech 1722–1724; Kilián Ignác Dientzenhofer)

Kostel sv. Prokopa v Bezděkově (postaven v letech 1724–1727; Kilián Ignác Dientzenhofer)

Kostel sv. Barbory v Otovicích (postaven v letech 1725–1727; Kryštof Dientzenhofer)

Kostel sv. Markéty v Šonově (postaven v letech 1726–1729; Kilián Ignác Dientzenhofer) a hřbitovní kaple Panny Marie

Kostel sv. Marie Magdaleny v Božanově (postaven v letech 1735–1743; Kilián Ignác Dientzenhofer)

Stavby „broumovské skupiny“ lze rozdělit do tří typů podle pojetí tří architektů.

Kostel sv. Jiří a Martina v Martínkovicích dle projektu M. Allia je příkladem raně barokní architektury severoitalské provenience.

Druhou skupinu tvoří tři stavby (kostely ve Vernéřovicích, Ruprechticích a Otovicích) s autorstvím Kryštofa Dientzenhofera. Jde o menší typy sakrálních staveb vycházejících z variantního obměňování staršího architektonického tématu z jeho časnější tvorby (90. léta 17. století).

Třetí skupinu (kostely v Heřmánkovicích, Bezděkově, Vižňově, Šonově a Božanově) tvoří projekty Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Typické pro jeho tvorbu na Broumovsku je využití těchto drobných staveb k vyzkoušení dispozičních nápadů a půdorysných témat, které pak lze sledovat v jeho pozdější tvorbě. Broumovské kostely jsou tak skicami jeho pozdějších radikálně barokních řešení.

Kostely jsou dnes spravovány římskokatolickými farnostmi v Broumově, Polici

Ruprechtice, kostel sv. Jakuba Většího

nad Metují a Teplicích nad Metují. Vedle samotné duchovní správy se v letních měsících v kostelech odehrává mj. festival vážné hudby Za poklady Broumovska či řada menších kulturních akcí.

Od roku 2012 připravuje římskokatolická farnost v Broumově pod vedením ThLic. Martina Lanžihy (správce největšího počtu kostelů z broumovské skupiny – spravuje kostely v Božanově, Martínkovicích, Otovicích, Heřmánkovicích, Ruprechticích a Vižňově a vedle toho i kostel sv. Petra a Pavla, a sv. Václava v Broumově) rozsáhlý projekt Pro život kostelů Broumovska.

Cílem projektu Pro život kostelů Broumovska je vedle samotné stavební obnovy broumovské skupiny kostelů i snaha vrátit těmto památkám život, obnovit zde přirozené centrum duchovní správy i posílení kulturně-společenských vazeb v rámci celého regionu.

Projekt pamatuje i na církevní turistiku, na návštěvníky regionu Broumovska. S dalšími subjekty v regionu se připravuje znovuoživení tradice poutních cest v duchu Svatojakubské legendy mezi polským Krzesowem a Wambierzyemci přes Broumov do Police nad Metují či zpřístupnění kostelů v letních měsících.

Broumovské kostely jsou zapojeny

do projektu GŘ Národního památkového ústavu (Ne)tušené souvislosti s cílem představit památky jako historické exponáty postavené z unikátních stavebních materiálů a přiblížit veřejnosti jejich hodnoty a technologie průzkumů a záchrany. V rámci těchto prohlídek jsou zpřístupněny i běžně uzavřené prostory kostelů jako jsou například historické krovky (více na www.npu.cz/netusene-souvislosti).

Aktuální informace o kostelích i projektu Pro život kostelů Broumovska naleznete na webových stránkách www.broumovfarnost.cz a www.omniumos.cz. Řadu informací lze získat i v místních informačních centrech.

K financování záchrany sakrálních památek byla vyhlášena i veřejná sbírka – číslo účtu 20036-1180703399/0800, správce ThLic. M. Lanžihy.

Jakub Děd

Vižňov, kostel sv. Anny

Chodba

Fara v Heřmánkovicích

Heřmankovice, kostel Věch svatých

Martínkovice, kostel sv. Jiří a Martina

Sonov, kostel sv. Markéty

Svatojakubské poutní cesty a putování na Broumovsku

Odpoutat se od všednosti a vydat se vstříc něčemu novému. To je hlavní smysl obnovování tradice tzv. Svatojakubských poutních stezek, které křižují i Broumovsko.

V souvislosti se stále rostoucí popularitou putování po Svatojakubských cestách v celé Evropě, chce Římskokatolická farnost v Broumově obnovit další nitku sítě Svatojakubských cest, a to ve dvou větvích. Jedna část vede z Krzeszowa, perly slezského baroka přes Broumov a Hvězdu do Police nad Metují, druhá větev pak z polského poutního místa Wambierzyce do Božanova a Police nad Metují.

Pro uskutečnění této myšlenky, která má dvě roviny – duchovní a kulturně-turistickou, je potřebné zapojení místních samospráv, farností, sdružení, poutníků, jakož i všech lidí dobré vůle, které oslovuje myšlenka putování po stezkách, které jsou označeny svatojakubskou mušlí.

Z historie poutí

Slovo poutí pochází ze staroslověnského pút, jehož kořeny lze vysledovat až ke staroindickému panthás (cesta). Každá poutí je tedy především cestou, v symbolickém smyslu je pak zároveň iniciačním aktem a úkonem odevzdání. Motiv poutí se vyskytuje v mnoha náboženských vírách, které přiznávají zvláštní moc či sílu určitým místům. Židé putovali do Síló a později do Jeruzaléma, kde byla Hospodinova svatyně a archa úmluvy. Pro buddhismus jsou významná místa spojená s životem Gautamy Buddhy, v islámu je takto důležité město Mekka, kde se narodil prorok Muhammad, křesťanství pak uctívá zejména místa spjatá s životem Ježíše Krista a svatých.

Vzorem křesťanských poutí se stalo pravidelné putování Izraelců do jeruzalémského chrámu. Již od 2. století křesťané

uctívali hroby mučedníků, k nimž přicházeli a společně se modlili. Od 4. století se pak poutníci vydávali do Svaté země na místa spojená s životem Ježíše Krista. Rozmach putování přineslo přijetí křesťanství jakožto povolené náboženské víry. Vedle poutí do Svaté země patřily v té době mezi nejoblíbenější poutí do Říma, místa umučení apoštolů Petra a Pavla a mnoha dalších křesťanských mučedníků, a pak také právě poutí do Santiaga de Compostela, místa hrobu apoštola Jakuba Většího (Camino de Santiago).

Svatojakubská poutí vede z mnoha míst v Evropě na španělské pobřeží do Santiaga de Compostela. Odtud pak mnozí středověcí poutníci pokračovali až na pobřeží, do sto kilometrů vzdálené Finistery, považované v té době za konec světa (finis terrae). Klasická Svatojakubská cesta začíná ve Francii v městečku St. Jean Pied de Port pod Pyrenejemi. Dnes jsou nástupní trasy na Svatojakubskou poutí značeny i z mnohem vzdálenějších míst.

Středověký poutník se vydával na poutí ke hrobu svatého Jakuba z náboženských důvodů. Poutí pro něj byla výrazem živé víry, zbožnosti a pokání, prostředkem k očistění. Dnes se na tuto cestu lidé vydávají z mnoha různých důvodů a pohnutek. Někdo vnímá poutí jako zajímavou turistickou trasu, na níž může obdivovat proměňující se krajinu a přírodu, prohlížet si úchvatné francouzské románské kostely nebo se ve Španělsku bavit s temperamentními místními obyvateli či dalšími poutníky z celého světa, jiného láká sportovní výkon, někdo se rozhodne vykročit ze zaběhnuté každodennosti a hledá nové zážitky a další zase duchovní setkání a prožitky. Společně mají to, že pod znamením mušle pochodují, jedou na kole či na koni směrem do Santiaga de Compostela.

Každý poutník si zakoupí ve svém výchozím místě tzv. credencial (španělsky) nebo creencial (francouzsky), do něhož si nechá každý večer dát razítko. Credencial je jeho „poutním pasem“, dokládá jeho putování a ve Španělsku poskytuje poutníkům privilegium ubytovat se v poutních albergues neboli ubytovnách.

Úspěšný poutník, který dorazí do Santiaga de Compostela a ujde minimálně 100 km nebo ujede minimálně 200 km na kole, v credencialu má všechna razítka, získá potvrzení o vykonání poutí – Compostelu.

Východočeská broumovská poutní trasa

Východočeská broumovská poutní trasa vstupuje do Čech z Polska z významného poutního místa Krzeszów. Vede do Broumova, dále pak k poutní kapli P. Marie Sněžné na vrcholu Broumovských stěn (kaple Hvězda), kde se na ní napojuje cesta, která sem směřuje z dalšího důležitého polského poutního místa – Wambierzyce. Obě větve se následně spojí v jednu a přes Polici nad Metují pokračují na Červený Kostelec.

Svatojakubská poutní cesta na Broumovsku protíná okruh se středem v broumovském klášteře, který po starých cestách lemovaných mimořádným množstvím křížků a božích muk spojuje barokní kostely z tzv. broumovské skupiny kostelů.

Poutní místa a zastávky na Broumovsku

Krzeszow – bývalé benediktinské panství, perla slezského baroka, polské poutní místo s kostelem Nanebevzetí P. Marie a kostelem sv. Josefa.

Vernéřovice – kostel sv. Michala, kostel z tzv. broumovské skupiny kostelů, bývalý poutní kostel P. Marie se studánkou, křížovou cestou, na Bukové hoře pomník smíření Čechů a Němců.

Ruprechtice – kostel sv. Jakuba Většího, kostel z tzv. broumovské skupiny kostelů.

Broumov – benediktinské Opatství sv. Václava v Broumově, bývalý benediktinský klášter, kostel sv. Vojtěcha, sv. Petra a Pavla, sv. Václava, sv. Ducha.

Hvězda – poutní kaple P. Marie Sněžné na vrcholu Broumovských stěn ve tvaru hvězdy, z tzv. broumovské skupiny kostelů, turistická chata v alpském stylu z roku 1853 s výhledem na celou Broumovskou kotlinu.

Wambierzyce – nejznámější poutní místo, barokní bazilika a kostel Nanebevzetí P. Marie.

Police nad Metují – poutní místo, památková rezervace založena roku 1253, bývalý benediktinský klášter založen roku 1253, klášterní kostel Nanebevzetí P. Marie z 2. poloviny 13. století, trojlodní raně gotická bazilika s gotickým portálem, stará roubená škola.

Dále trasa pokračuje na Červený Kostelec s kostelem sv. Jakuba, a Ratibořice s Babiččiným údolím směrem na Hradec Králové a dále přes jižní Čechy na evropské poutní cesty.

Jakub Děd

Turistické cedule se nyní vejdou do mobilu

Na turistických trasách v České republice v poslední době přibývají místo informačních cedulí čtvercové QR kódy. Ty se potom načítají do chytrých telefonů a turista si může ihned prohlédnout obsah stránky – informace a zajímavosti o místě, fotografie nebo třeba videa.

Krátce z historie

Patent na čárový kód byl udělen již těsně po druhé světové válce, v roce 1946 a v dnešní době je definováno na dvě stě různých standardů. QR kód byl standardizován v roce 2000 a jeho hlavní užití je v reklamě nebo v tiskovinách, kde se díky tomu mohou rozšiřovat informace uvedené v článku. Využití QR kódů v turistice je českým nápadem občanského sdružení Taggmanager. Trend se šíří velmi rychle. Před třemi lety, kdy virtuální turistika v Česku začínala, používalo rastrované čtverce jen zhruba 800 turistů, v loňském roce, tedy v roce 2012 si informace do svého mobilu stáhlo v terénu skoro 43 000 turistů.

„Projekt startoval v roce 2009, kdy jsme v oblastech Šumavy, Beskyd, Jeseníků a Českého ráje vyznačili první stezky. Nyní už jich je 162 po celé republice a stále pracujeme na dalších“, říká Richard Žižka z neziskové organizace Taggmanager, která virtuální turistiku technicky zajišťuje a cedule s kódy vyrábí. Výletník může na jedné stezce nalézt 10 až 26 zastavení. „Je to nový typ zprostředkování turistických informací, oproti klasickým turistickým tabulím jsou naše tzv. tagglisty méně náročné na instalaci i údržbu a pojmu velké množství informací. Velkou výhodou je rovněž možná průběžná aktualizace textů, kterou provádí sami správci stezek na webovém portálu www.taggmanager.cz“, říká Leona Kupčíková, která ve sdružení stezky a cedule s kódy připravuje. Do volné krajiny jsou pak cedulky s kódy mající jednotný vizuální styl instalovány ve spolupráci s městy, ekologickými neziskovými organizacemi nebo destinačními managementy v jednotlivých regionech.

Mnoho z čtenářů určitě napadne, že není celá republika pokryta mobilním signálem a návštěvník pak stojí u QR kódové tabulky a ne a ne si informace stáhnout. V takovém případě není problém si kód uložit do mobilního telefonu a přecházet si ho v místě, kde připojení funguje. Cestovatel, který se připravuje na své putování předem si jednotlivé kódy, může stáhnout dopředu na konkrétních místech (i když už jsou bez signálu) je pak nechá jen zobrazit.

Na Broumovskou vznikla v roce 2012 ve spolupráci se Správou CHKO Broumovsko první QR kódová stezka o 26 zastaveních s názvem CHKO Broumovsko. Jednotlivé informační tabule jsou umístěny na cyklotabulích. Společnost pro destinační management Broumovska připravuje ve spolupráci s dalšími partnery stezky nové – například po Broumovské skupině kostelů nebo na zajímavých a krásných vyhlídkách v regionu.

Výzva pro všechny výletníky!

Našli jste při Vašem putování zajímavá místa vhodná pro zpracování nové QR kódové stezky. Kontaktujte nás na e-mailovém kontaktu: sdmb@broumovsko.cz. Vaše aktivita bude odměněna.

Markéta Hanušová

zdroj: www.taggmanager.cz

Sortiment výrobků s regionální značkou se stále rozrůstá

Tradice, přírodní bohatství a kulturní krajina, to vše tvoří neopakovatelný charakter každého regionu. Stejný kolorit nesou také regionální výrobky, jež produkuje místní zemědělci a řemeslníci. Výsledky jejich práce nadchnou každého, kdo se podívá, ochutná nebo uchopí produkty vyrobené na Broumovsku.

Tradice místních rukodělných prací pocházející ze století minulého, předminulého a doby dřívější zanikla, ba naopak. Řemeslo se v regionu dědí z pokolení na pokolení, anebo se k němu vrací místní nadšenci, třebaže se k němu leckdy dostanou náhodou. Podívejme se za některými z nich.

Broušení skla, vzácné a nádherné to řemeslo udržuje Jaromír Beran sídlící a pracující v Bezděkově nad Metují. Práce se sklem se zde předává z generace na generaci. Jaromír Beran má doma malou dílničku, kde vzniká ledová krása broušeného skla.

Kateřina Smutná ze Zbečnicku vyrábí skvostné předměty ze železného drátu. Drátenictví, velmi staré řemeslo, se k nám dostalo ze Slovenska. Podle legendy bylo trestem za to, že vesničané z obce Velké rovné zradili zbojníka Juraje Jánošíka a ten

je proklet slovy: „Vezměte si drát a kleště a toulejte se světem.“ Kateřina své tvůrčí schopnosti zúročila na mateřské dovolené. Pod jejíma rukama vznikají hvězdičky a košíčky, ale třeba také lustry nebo lampičky.

Další nevšední produkty v regionu vytváří třeba Ines Štovičková z Křinic nebo Anna Tůmová z Dědova. Jejich vlněné ponožky, čepice nebo koberečky zahřejí každého, nejen na těle.

Něco dobrého na zub

Stejně tak je tomu i u místních potravinářských výrobků a v zemědělské výrobě. Medy, sýry nebo kvalitní biomaso pečlivým zpracováním a výraznou chutí zaujmou každého gurmána. Monika Menšíková, na jejíž farmě čítají okolo pěti set kusů oveček, vyrábí lahodné sýry. Za dobu existence farmy

získala několik významných ocenění nejen v rámci Královéhradeckého kraje.

Pozadu nezůstává ani Simona Adamcová ze včelí farmy v Rokytníku. Její medy jsou včelí hlasné po celém kraji. I ona byla za svou práci oceněna, například vícenásobně udělenou cenou Potravinář roku Královéhradeckého kraje. Na její farmě mohou zájemci navštívit medový obchůdek nebo naučnou stezku. Nováček mezi regionálními produkty je vyzrálé bio hovězí maso z ekofarmy rodiny Bošinových ve Vernéřovicích. Návštěva jejich farmy určitě stojí za to. Svatební koláčky z Kvíčerovské pekárny v Polici nad Metují byly v loňském roce také vyznamenány, staly se Potravinou roku 2012.

Všichni výše uvedení jsou držitelé značky BROUMOVSKO regionální produkt®. Ale nejen oni přispívají k uchování místních tradic. Mezi certifikovanými výrobky jsou k nalezení i neobyčejné výrobky jako je Lotrandova záračná mast, perlivá voda Toma Natura nebo fotografie s motivem Broumova místního fotografa Jana Zálíše.

V regionu najdeme i další řemeslníky, jejichž práce si bezesporu regionální značku zaslouží. Ať už je to řezbář, kovář nebo třeba produkty místního pivovaru. Pevně věříme, že i tyto výrobky rozšíří řady držitelů značky BROUMOVSKO regionální produkt. Podrobné informace naleznete na stránkách regionálních značek www.regionalni-znac-ky.cz/broumovsko. Nebojte se a ochutnejte produkty našeho regionu. Nebudete litovat.

Markéta Hanušová

BROUMOVSKO regionální produkt®

- Rokytnický med – Včelí farma Rokytník
- Včelí výrobky – Ekofarma Vlkovi
- Neperlivá voda Toma Natura – Pepsico CZ
- Lotrandova mast – Nutricius
- Výrobky z ovčího rouna a tkané výrobky z přírodního materiálu – Ines Štovičková
- Dekorace a užité předměty ze železného drátu – Kateřina Smutná
- Vyzrálé BIO hovězí maso – Ekofarma Bošina
- Broušené sklo – Jaromír Beran
- Fermetované salámy – Madegroup
- Měkké salámy – Madegroup
- Fotografie s motivem Broumova – Jan Zálíš
- Výrobky z Kvíčerovské pekárny – Kvíčerovská pekárna
- Polický chléb – Kvíčerovská pekárna
- Přírodní sýry a tvarohy – Dita Šrámková
- Ovčí sýry, jogury, jogurtová mléka, tvarohy, tvarohové dezerty – Monika Menšíková
- Stínící technika Pavon s potiskem z kolekce Rosenberg – Dřevoterm
- Vlněné výrobky, výrobky z vrbového proutí – Ekofarma Tůmovi
- Biodžemy – statek Tilia
- Radešovský chléb – statek Tilia
- Kanafasové a žakárové produkty – textil Zítka

Regionální značka pomáhá autorům, výrobcům i regionu

To tvrdí v rozhovoru fotograf Jan Zálíš, který je držitelem certifikátu Broumovsko regionální produkt.

Kdy a proč jste se začal fotografii intenzivně věnovat?

To bylo v roce 2000. V rodinné firmě, kde jsem fotil produkty, jsem se tehdy začal více zajímat o focení.

Patříte mezi ty šťastlivce, pro které je jejich práce zároveň koníčkem?

Ano, určitě je mi práce koníčkem, a to všechna, kterou dělám – fotografie, grafika i reklama. Baví mě tvořit něco nového, pomáhat firmám zlepšovat jejich vizuální komunikaci se zákazníky. Naivně jsem začínal s představou, že mě focení uštví, ale dnes vím, že jen fotkou není člověk živ. Fotografie je ale můj komunikační prostředek se zákazníkem. Fotografování je pro mne nyní hlavně velký relax.

Které objekty nebo osoby nejraději fotíte? A co je pro vás nejtěžší?

Nejraději fotím nekomerční reportáže a dokumenty, kde mohu zachytit lidi v různých chvílích duševního rozpoložení. V krajinářské fotografii je dnes těžké najít pěkný okamžik, který ještě nikdo nepublikoval. Focení lidí na zakázku je velmi obtížné, často chce totiž zákazník v konkrétní chvíli fotku, a to ne vždy jde dobře. Opravdu nejtěžší je zachytit lidské emoce, protože vše ostatní je víceméně jen technická věc – když jsem v krajině v ten správný okamžik, je pěkné počasí a podobně, tak je to většinou v pohodě. **Jakým dalším aktivitám se kromě focení věnujete?**

Pracuji ve svém grafickém a reklamním studiu. Je to různorodá práce, která se neustále mění a někdy je i nedoceněná, ale tak už to asi občas musí být...

Kdy jste poprvé slyšel o značce BROUMOVSKO regionální produkt?

Poprvé to bylo v roce jejího zavedení u nás na Broumovsku, ale musím říct, že myšlenka na něco podobného mě před tím již napadla.

Má podle vás smysl podporovat regionální výrobce a produkty, které vyrábí?

Určitě ano. Velmi to pomáhá jak autorům a výrobcům, tak hlavně i regionu jako takovému. Krásné je také znovuožebvování tradičních výrobů a postupů, což je pro turismus u nás stále ještě nedoceněná věc, která má podle mého názoru velký potenciál.

Co nového chystáte do budoucna?

Připravuji nyní knihu Broumovsko – Krajina architektury & Architektura krajiny. Bude to obrazová publikace zachycující místní architekturu, zejména kostely, v rámci krajiny. Chci na fotografiích ukázat i detaily a zajímavosti z interiéru a to, co běžný návštěvník nemá šanci vidět.

Jinak letos jsem spustil i službu minilab (tisk fotografií) v běžných formátech a ve špičkové kvalitě výstupu.

Jaká místa na Broumovsku byste jako profesionál doporučil amatérským fotografům?

Všude je tu krásně, a tak jde spíše o dostupnost míst a množství času, které má fotograf k dispozici. Dobré je věnovat se jednomu tématu, mít svoji vlastní specializaci, než se soustředit na všechno. Na fotografování jinak doporučuji například kostel a hřbitov v Martínkovicích, krajinu – a zejména pak aleje – v okolí Šonova nebo třeba Křížový vrch na Adršpašsku, Bišík nebo Ostaš.

Které místo na Broumovsku máte úplně nejraději?

Osobně mám nejraději polskou Hejšovinu a Šonovsko.

Markéta Hanušová

Historie a současnost benediktinského pivovaru

Broumovský výběžek daroval král Přemysl Otakar I v roce 1213 řeholnímu řádu Benediktinů. Velmi pravděpodobně se zlatavý mok vařil v Broumově brzy po jeho založení. Tedy hned poté, co se řemeslo a obchod v regionu rozšířilo na určitou úroveň. Do roku 1943 fungovaly v Broumově pivovary dva – klášterní pivovar a také pivovar měštanský.

Klášterní pivovar

Broumovský pivovar je nejstarším klášterním pivovarem v Čechách. Ten původní založili Benediktiny v areálu kláštera již ve 14. století. Panské pivo se údajně vařilo přímo v klášteře, v přízemí západního křídla klášterního areálu, mimo klauzuru (veřejnosti nepřístupná část kláštera) a opatství. Výroba panského piva mohla být dočasně omezovala nebo zastavována zejména v dobách, kdy prakticky všechny výčepy ve městě a ve vesnicích ovládali měšťané. Výroba klášterního piva byla znovu obnovena ve 20. letech 17. století po návratu Benediktinů na Broumovsko. V historických materiálech je zaznamenáno jméno nejstaršího známého prvního sládky Johanna Vernerera, který skončil v roce 1633. V rozmezí let 1659 – 1661 bylo na jih od klášterního kostela postaveno hospodářské zázemí kláštera s klášterním pivovarem, bedárnou, kanceláří panství a hostinskými pokoji. Klášter v krátkém časovém rozmezí dvakrát vyhořel. První požár propukl 18. 6. 1664 a vyhořel při něm také klášterní pivovar, později obnovený. Podruhé zachvátili plameny klášter na den svátku patronky břevnovského kláštera sv. Markéty 13. 7. 1684. Tehdy shořelo i ve městě na 100 domů, na předměstí 80 se špitálem a s novým kostelem sv. Václava. Během požáru byl opět poškozen pivovar. Začátkem 18. století se církev rozhodla postavit nový klášterní pivovar mimo areál kláštera.

V letech 1712 – 1714 byl na pozemcích ve Velké Vsi vystavěn nový pivovar, který se na stejném místě nachází dodnes. Postaven byl u křižovatky velkoveskové cesty a Svidnické silnice v Olivětině (cca 2 km od kláštera). Chmel kupoval klášter od místních sedláků a ječmen byl dovážěn z klášterního statku Sloupno u Bydžova. V době rebelie broumovských poddaných neznámý pachatel klášterní pivo-

var zapálil, za krátkou dobu byl však znovu postaven. Na konci 19. století byla v pivovaru postavena nová velká sladovna. V roce 1948 se v pivovaru začalo vařit desetistupňové pivo, což bylo pro místní pivovar novinkou. Do té doby se vařila piva tří, čtyř a sedmistupňová. Dále se vařilo pivo tmavé a příležitostně také „dvanáctka“. Za čtrnácti stupňový tmavý císařský Břežňák získal pivovar v roce 1890 v Paříži a 1898 ve Vídni na potravinářských výstavách zlaté medaile.

Měštanský pivovar

V regionální historii je uváděno tvrzení o tom, že se pivo v Broumově začalo vařit až po udělení městských práv králem Karlem IV., v roce 1348, což nemá opodstatnění ani v listině samotné ani v paralelách s jinými městy. Kupříkladu za Broumovskými stěnami, v Polici nad Metují se pivo vařilo, aniž by na to poličtí dostali od krále povolení. Vaření piva bylo standartní a samozřejmou výsadou každého středověkého města. Do této činnosti nezasahovala poddanými ani vrchnost. Nutné však bylo povolení vrchnosti k výčepu a prodeji piva, zejména pak ve vesnicích příslušejících k danému panství. Broumovští měšťané měli se svou klášterní vrchností spory a právo konkurovat vrchnostenskému pivovaru a dodávat pivo do šenků na vesnici klášterního panství. Nejstarší písemná zmínka o broumovském pivu je v urbáři z roku 1406. Když bylo broumovské panství zastaveno knížeti Jindřichovi Misterberskému (1472 - 1488) začali broumovští své pivo prodávat od okolních vesnic. Na začátku 16. století se broumovské panství vrátilo zpět řádu Benediktinů, zakázal opat Klement prodej piva do vesnic i další výsady zavedené za knížecí vlády. Tento akt vyvolal vzpouru poddaných na broumovském i polickém panství a opat rezignoval na svou funkci. Jehož nástupce Řehoř Broumovský výsadu prodeje piva potvrdil a zároveň dostalo město povolení čepovat na radnici pivo dovezené ze slezské Svidnice. Společný měštanský pivovar vedený měštanským sládkem, ve kterém se měšťané střídali ve vaření piva, byl pravděpodobně založen až v 16. století. V měštanských písemnostech jsou zmínky o měštanském pivovaru v Dolní ulici v domě (na jehož místě je dnes dům č. 186), který koupilo město v roce 1625 od Georga Olbera, a o dalším v Horní ulici v domě, které později dostalo číslo 241. Dům sloužící jako pivovar v Horní ulici byl v roce 1675 během půl roku znovu vybudován, a to podle vzoru pivovaru v Novém Městě nad Metují. V době reforem za vlády Marie Terezie a Josefa II. bylo osobní právo měšťanů vařit pivo zrušeno a měštanský pivo-

var pak spravoval magistrát prostřednictvím tzv. Brauadministration. Ve druhé polovině 19. století byl v hradebním příkopu postaven moderní měštanský pivovar. V období druhé světové války byla v měštanském pivovaru výroba zastavena a z Olivětinského pivovaru zřízen společný měštanský a klášterní podnik.

Zajímavosti olivětinského pivovaru

Zdi současného pivovaru stále zdobí znak Benediktinů. Unikátní je také šrotovací zařízení z roku 1910. Od toho roku dané zařízení stále pracuje. Do historie pivovarnictví se můžete ponořit v místním Muzeu pivovarnictví, které bylo v minulém roce znovu rozšířeno. K vidění je například kancelář nejdůležitější osoby celého pivovaru – sládky. Možná ani zdatní milovníci zlatavého moku netuší, že stáčení piva do lahví bylo na začátku 20. století především povinností hospodských, k tomu jim sloužila speciální zařízení, která jsou v muzeu k vidění. Dřív, než byly v pivovarech nainstalovány kompresory, k chlazení piva se používal přírodní led z přilehlých rybníků. Těžil se tehdy celou zimu. Dával se do přilehlých komor v pivovaru, do obrovských lednic. Potom, když se proložil slámou, tak následující rok chladil pivovar. Část ledu také pivovar rozvážel do restaurací, kde se chladily nápoje, včetně piva. K tomu sloužila lednice, která je rovněž součástí pivovarského muzea.

K vidění je také řada historických fotografií dokumentující práci v pivovaru před více než sto lety, plechové reklamní cedule nebo náčíní na výrobu a údržbu pivovarnických sudů.

Dnešní majitelé pivovaru, manželé Noskovi, vyrábí nespočet druhů nových piv. Po prohlídce pivovaru, která je v nabídce rovněž, mohou návštěvníci ochutnat například nefiltrovaná piva s javorovým sirupem, malinami, meruňkami, pepřem nebo zázvorem. Novinkou místního pivovaru je polotmavé čtrnáctistupňové pivo Benediktin a pivo s absintem. Během prohlídky nahlédnete do tajů výroby jednoho z nejstarších klášterních piv. Obklopení vůni sladu vyrobeného ve vlastní sladovně a žateckého chmele uvidíte, jak se za použití nejkvalitnějších domácích surovin rodí pivo charakteristické mírně nasládlou, jemnou a lahodnou chutí s příjemnou chmelovou vůní a hořkostí.

V areálu pivovaru se nachází také vlastní vzorková prodejna nabízející zájemcům ke koupí ochucená i klasická piva, trička s potiskem pivovaru nebo třeba pivní sprchové gely. Prohlídku pivovaru můžete spojit s pěším výletem na Janovičky v Javořích horách nebo s návštěvou broumovského kláštera. Přehled všech druhů piv a další informace včetně otvírací doby naleznete na stránkách pivovaru www.pivovaropat.cz.

Markéta Hanušová
s přispěním Andey Noskové

PRVNÍ STAROHRADSKÉ POHÁDKOVÉ VELVYSLANECTVÍ

Zdi olivětinského pivovaru skrývají také roztomilé tajemství. Mocný čaroděj Archibald, sídlící ve hradu a zámku ve Starých hradcích, vybral z řad svých spolupracovníků toho nejpovolanějšího a v jeho rezidenci zřídil první starohradské pohádkové velvyslanectví. Privilegium prvního velvyslanectví získal Čaroděj Opatus, osobní alchymista Archibalda. V olivětinském pivovaru je pohádkové velvyslanectví již zřízeno a čaroději Opatusovi tu pomáhají šikovná a nevyzpytatelná skřítky: Nachmelín, Šlapín, Zášpunták a Kvasín. Další skřítky můžete navštívit přímo v sídle čaroděje Archibalda ve Starých hradcích (www.starehrady.cz).

Navštivte zámek v Novém Městě nad Metují

Zámek v Novém městě nad Metují nabízí historický výlet do různých uměleckých stylů. Každý z majitelů totiž upravoval své sídlo podle svých představ a možností, ale také podle dobové módy. Například Pernštejnové přestavěli strohý gotický hrad na renesanční zámek, Lesliové část zámku upravili v barokním stylu.

Dnes zámek patří rodině Bartoň-Dobenín, která vás srdečně zve na návštěvu zámku, který je originální přehlídkou prací českých umělců 1. poloviny 20. století, ale také svědkem zajímavých a někdy pohnutých osudů rodiny současného majitele.

Zámek v Novém Městě nad Metují se nachází v západním cípu novoměstského náměstí, na opukovém ostrohu nad řekou Metují. Byl vystaven současně s městem v roce 1501 českým šlechticem Janem Černčickým z Kácova. V uplynulých staletích patřil šlechtickým rodům českým a moravským, jako byli Pernštejnové a Trčkové z Lípy, ale i cizím – skotskému rodu Leslie či rakouským Stubenbergům a Dietrichsteinům.

Poslední přestavba zámku proběhla na začátku 20. století. V roce 1908 jej zakoupili dva bratři, Josef Bohumil a Cyril Adolf Bartoňovi, textilní průmyslníci z nedalekého Náchoda. V roce 1912 byla rodina Bartoňů povýšena do šlechtického stavu. Její členové mohli užívat šlechtický titul „rytíř“, erb a také šlechtický přídomek „z Dobenína“. Bartoňovi nechali zámek opravit a vybavit moderním technickým zařízením, jako je ústřední topení, vodovod, elektřina a telefon. Byly zde také zřízeny koupelny a instalovány dva výtahy – nákladní a osobní.

Přestavbou zámku Bartoňovi pověřili renomovaného slovenského architekta Dušana Jurkoviče. Ten měl v té době už za sebou například stavby turistických chat na Pustevnách v Beskydách, lázeňských domů v Luhačovicích či stavbu vlastní vily v Brně-Žabovřeskách. Díky Jurkovičovi se dnes novoměstský zámek pyšní interiéry ve stylu secese, s motivy typickými pro jeho tvorbu. Inspiroval se lidovým uměním Moravy a západního Slovenska, ale také uměleckým hnutím Arts and Crafts (Umění a řemesla) v Anglii. Na zámku mohl provádět nejen stavební úpravy, ale také navrhovat výzdobu a zařízení interiéru a upravit i exteriér – jak prostor před zámkem, tak i zámeckou zahradu.

Práce mistrů své doby

Část interiéru byla zařizována také ve 20. a 30. letech 20. století. Tato práce byla svěřena

dalšímu významnému českému architektovi, Pavlu Janákovi. Ten v zařízení zámeckých interiérů uplatňuje hned tři umělecké směry té doby: art deco, rondokubismus a funkcionalismus. Spolu s Janákem na zámku pracovali ještě další významní čeští umělci a umělkyně toho období. Například výtvarník František Kysela, který se podílel také na výzdobě katedrály sv. Víta v Praze, je autorem vitráží a malířské výzdoby některých zámeckých pokojů. České malířství pak reprezentují obrazy Karla Škréty, Jana Kupeckého, Petra Brandla, Josefa Mánesa, Maxe Švabinského, Vratislava Nechleby a Joži Úprky.

Po období státní správy po roce 1948 patří dnes zámek v Novém Městě nad Metují opět rodině Bartoň-Dobenín.

Zámek je přístupný veřejnosti. Návštěvníci si mohou prohlédnout nejen obytné interiéry, ale i prostor půdy. Tam uvidí barokní krovky, kopuli zámecké kaple, strojovnu výtahu ze začátku 20. století, ale také tajné schodiště ve věži. V zahradě mohou návštěvníci obdivovat krytý dřevěný most od architekta Jurkoviče a „Kabinet trpaslíků“ – sošky z dílny barokního sochaře Matyáše Brauna představující karikatury lidských charakterů.

Pokud byste chtěli na zámku strávit noc, je možné se ubytovat v některém ze dvou apartmá zařízených převážně originálním historickým nábytkem. Ve výstavních prostorech zámku jsou každoročně pořádány zajímavé výstavy. V dalších reprezentačních prostorách lze uspořádat společenské akce.

Na vaši návštěvu se těší rodina Bartoň-Dobenín a správa zámku. Více informací najdete na www.zameknm.cz.

Ondřej Daněk

Mlýn Dřevíček: kouzelný návrat do starých časů

Navštivte technické muzeum, kterým vás provede sám mlynář

Mlýn Dřevíček, který kdysi patřil řádu sv. Benedikta, najdete na dolním konci obce Horní Dřevíč, blízko silnice spojující Hronov se Stárkovem. Jeho současná podoba z před více jak devadesáti lety je výsledkem přestavby staršího mlýna z přelomu 17.–18. století. V té době mlýn patřil spolu s přilehlými lesy do majetku řádu sv. Benedikta a mlynáři v něm byli pouze nájemníci. Od roku 1734 byl již mlýn v rukou soukromých mlynářů, ale blízky les si rád ponechal.

Starý mlýn nebyl moc výdělečný a mlynáři se v něm často střídali. A to až do roku 1917, kdy jej koupil Ladislav Baudyš. Krátce nato začal s jeho přestavbou.

V současnosti mlýn slouží veřejnosti jako technické muzeum. A co je v něm k vidění?

Mlýn ve svých útrobách skrývá vše, co bylo ve 30. letech minulého století zapotřebí k tehdy modernímu způsobu mletí. Navíc jsou k vidění i některé pekařské stroje z téže doby. Významným mezníkem v pohonu mlýna byl rok 1932, kdy staré dřevěné mlýnské kolo nahradila vodní kotlová Francisova turbína.

Při prohlídce mlýna zjistíte, jak vypadají jednotlivé mlýnské stroje, přitom se dozvíte o jejich účelu a způsobu fungování. Po spuštění ukázkového provozu vám bude celý provoz připadat jako velký hodinový stroj. Uvidíte, jak ploché kožené řemeny roztočí mlýnské stroje. Bude se dočistovat obilí, loupat, mlet a na sítech třídit mouka a krupice.

Ke mlýnům patřili i vodníci a čerti. Podobizna vodníka v životní velikosti vás očekává v přízemí mlýna, dva líni čerti, kteří polehávají nad šalandou, se budou snažit trochu vyděsit hlavní děti.

Otevřeno je od dubna do října. Ve školních měsících od čtvrtka do neděle a ve svátcích od 9.00 do 17.00 hodin. O prázdninách je otevřeno denně od 9.00 do 18.00 hodin. Ve mlýně vás neodmítnou ani ve dnech, kdy otevírací doba není stanovena nebo v průběhu měsíců listopadu a prosince. V tom případě je ale potřeba návštěvu předem domluvit na tel. 739 049 450 nebo pomocí e-mailu info@mlyndrevickec.cz.

Další informace jsou k dispozici na www.mlyndrevickec.cz. Arne Šubrt

O původu kapličky na Hvězdě

Na skále, kde nyní stojí hvězdecká kaplička, byl na začátku 18. století vztýčen kříž se zlacenou hvězdou, který pocházel z Černé věže v broumovském klášteře. Roku 1733 dal broumovský opat Otmar Zinke vystavět kapli z velkých pískovců, jejíž půdorys má tvar osmihranné hvězdy. Stavbu provedl tehdejší barokní stavitel K. Dientzenhofer. Pro tvar půdorysu a velikou zlacenou hvězdu na báni věžičky byla kaple nazvána Hvězda a od ní potom přešel název na celé romantické okolí. Kaple byla zasvěcena památce matky Vykupitelovy a dne 5. srpna 1733 slavnostně vysvěcena.

Zároveň byla téhož dne zavedena výroční pouť. Tak se stala Hvězda krásným poutním místem, ke kterému zbožní lidé zdaleka i zblízka, a to jak Češi, tak Němci, putovali rádi a ve velkém množství, protože Hvězda stojí na rozhraní mezi národnostmi – z polické strany žijí Češi, na Broumovsku pak Němci.

Sláva a jasná záře sotva založené Hvězdy měla brzy a snad navždy zhasnout. Roku 1786 byla z rozkazu císaře Josefa II. jako jiné zbytečné kaple zrušena a prodána ke zbourání.

Koupil ji ve veřejné dražbě za 70 zlatých polický občan Ferdinand Těr s podmínkou, že ji rozboří v co nejkratší době. Začal tedy kapli bourat, ale veliké kvádry pískovce mu kladly takový odpor, že se měšťanu do namáhavé práce nechťelo. Nechal tedy zdvo stát a pbral vše, co se dalo: části střechy, dveře, okna, oltáře, lavice a podobné věci. Hvězda se stala zříceninou, k níž málokdy nějaký poutník zavítal. Tehdejší kronikář napsal: Cesty na Hvězdu kvílí, protože nejsou, kdož by přicházel ke slavnosti. Odešla od dcery Siónské všechna krása její...

Smutné rozvaliny dlouho trčely k obloze, pomalu zarůstaly smřím a travou. Pasák či dřevorubec se tu někdy v době podzimních dešťů skryl a rozdělal si v koutě oheň. Ve skulinách se skrývali netopýři a šedí syčkové houkali do tmavé noci. Bylo tu pusto a prázdno přes půl století.

Jednou v létě bylo několik studentů klášterního gymnázia z Broumova na pustých zříceninách kapličky na Hvězdě. Dívali se do čarokrásné krajiny, která se rozkládala před nimi. Byl nádherný slunný den a bylo velké horko. Studenti měli žízeň.

„Měla by tu být hospoda, to bychom sem šli často, vid' Jene!“ smál se jeden.

„Až se stanu broumovským opatem, pak ti tu hospodu vystavím, abys neměl žízeň! Zatím musíš počkat a napít se dole pod lesem vody!“ To řekl Jan Rotter, syn krejčího.

„Až budeš broumovským opatem, pak už žízeň mít nebudeš!“

„A co je nám to povídám platné, není tu voda ani hospoda, půjdeme proto do Kovářovy rokle, tam se aspoň napijeme.“ Tak mezi sebou hovořili studenti a žertovali.

Uplynulo mnoho let. Studenty rozával po světě vítr, z mnohých se stali vynikající vědci, někteří si zvolili kněžské roucho. Mezi těmi byl i nám známý Jan Rotter. Studoval na kněze a stal se doktorem bohosloví.

Po několika letech byl povolán do Broumova, kde měl působit na klášterním gymnáziu, které kdysi sám vystudoval. Jeho přičiněním se gymnázium pozvedlo, bylo prohlášeno za veřejné a vychovalo řadu vynikajících osobností. I náš Alois Jirásek zde nabyl prvního vzdělání. Vyučování ovšem bylo tehdy německé.

V roce 1844 se broumovský opat Placidus Beneš vzdal svého úřadu a dne 7. listopadu toho roku byl na jeho místo zvolen dr. Jan Rotter, bývalý neznámý studentík broumovského gymnázia.

Když nově zvolený opat po dlouhé době opět stanul na zříceninách opuštěné hvězdecké kaple, která již byla skoro zarostlá vysokým lesem, a podíval se do broumovské kotliny, vybavil se mu v duši rozhovor, který před mnoha lety vedl se svými spolužáky. Teď byl mocným opatem a rozhodl se, že dá znova kapličku vystavět a vedle zřídí velký hostinec, aby tu turisté našli potřebný útulek a občerstvení.

Nově vybudovaná kaplička byla samotným dr. J. Rotterem 5. srpna 1855 vysvěcena a hvězdecká pouť tím byla opět obnovena a za účasti mnoha lidí z dalekého okolí se každoročně slaví až do naší doby.

Hostinec byl postaven na okraji srázu propasti ve švýcarském stylu s mnoha

zařízenými pokoji. Z pavlánu hostince se otvírá čarokrásná vyhlídka na celý broumovský výběžek a až daleko do Kladska. Pod hospodou zeje hluboká propast, která se černá v temném lese, pokrývajícím celý svah daleko až do roviny. Kdo sem jednou přišel, pochopí, proč Hvězda požívá takové obliby a těší se četným návštěvám hostů z dalekých končin. Jsou to nejen romantické skály, divoká Kovářova rokle, ale i překrásná, přímo okouzlující vyhlídka.

Antonín Krტიčka-Polický

Text pověsti byl převzat ze 4. vydání knihy Báj a pověstí z kraje Jiráskova, Nakladatelství Bor, Liberec. 2006.

Jan Nepomuk Rotter

**Narozen v Broumově v roce 1807,
vysvěcen v roce 1830, zemřel v roce 1886.**

Opat a prelát řádu Benediktinů klášterů Broumovsko – Břevnovského, člen panské sněmovny ve Vídni a zemského sněmu českého, čestný měšťan Broumova, Police a Kladna. Profesor emeritní dogmatiky a polemiky na univerzitě v Praze a ve Štýrském Hradci, bývalý děkan teologické fakulty a rektor Magnifikus univerzity pražské, člen Českého muzea.

„Byl pravý kavalír stavem i duší, muž v nejširších vrstvách lidu oblíbený, zůstal po sobě památku kněze zbožného a lidumila šlechetného. Ač Němec, byl národu českému vždy stejně nakloněn a podporoval ve jménu českého kláštera Břevnovského milerád bádání české, podniky literární a život duševní.“

(Václav Petera: *Géniové církve a vlasti*)

Letní festival Za poklady Broumovska znovu naplní kostely hudbou

Broumovsko letos zažívá rok ve znamení osmiček. Je tomu právě osm století, kdy do zdejšího kraje přišel řád Benediktinů. Jejich přítomnost významně ovlivnila podobu tohoto místa i životy místních lidí. Osmičku mají v letopočtu svého zrodu také skvosty sakrální barokní architektury, kostely, které zde díky benediktinům vyrostly v 18. století. A právě kostely Broumovska jsou spojeny s další osmičkou. V jejich zdech se letos v létě již poosmé uskuteční hudební festival Za poklady Broumovska.

Je to právě místní historie a architektura zasazená do nádherné krajiny, které ve spojení s klasickou hudbou v podání skvělých umělců vytvářejí jedinečnou atmosféru festivalu Za poklady Broumovska, za níž každé léto směřuje několik tisícovek lidí z blízkého okolí i ze vzdálených koutů České republiky

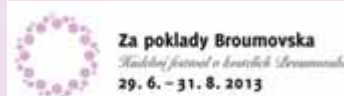
či ze sousedního Polska. I letos čeká milovníky klasické hudby od 29. června do 31. srpna deset sobotních koncertů v kostelích tzv. broumovské skupiny. Poslední červnovou sobotu zahájí osmý ročník festivalu koncertem skvělé mladé sopranistky Kateřiny Šmídové – Kalvachové. Před třemi lety

zazářila jako host festivalového koncertu Štefana Margity, letos se na Broumovsko vrací, aby společně s Pavlem Švingrem (bas) návštěvníkům úvodního večera v klášterním kostele sv. Vojtěcha v Broumově nabídla árie z Mozartových, Verdiho či Dvořákových oper.

Významné výročí Benediktinů festival oslaví v polovině července v Ruprechticích koncertem Kühnova smíšeného sboru. Souzvuk čtyř desítek hlasů za doprovodu varhan a zvonů představí vývoj duchovní hudby od renesance až po současnost. Další výjimečný zážitek nabídne v sobotu 10. srpna také jeden z nejprestižnějších českých souborů staré hudby Collegium Marianum interpretující díla českých skladatelů 17. a 18. století. Jejich koncertu, který začíná v Otovicích od 18. hodin, bude předcházet hudební dílna pro děti v Kreslírnickém klášterním gymnáziu v Broumově. Vedoucí souboru Jana Semerádová se svými kolegy dětem představí staré hudební nástroje a jejich vývoj až k současné podobě.

Mezi dalšími sobotními podvečery se mohou festivaloví návštěvníci těšit například na polské hudebníky Jana Jakuba Bokuna a Michala Moce a jejich netradiční spojení klarinetu a akordeonu, klavíristku Helenu Weiser a Vlachovo kvarteto nebo žesťový kvintet Czech Brass. Festivalovou tečkou bude 31. srpna koncert koncertního mistra České filharmonie Josefa Špačka (housle) a Stamicova kvarteta v kostele sv. Maří Magdaleny v Božanově.

I letos pro vás navíc organizátoři festivalu připravují jako doprovodný program velký koncert pod širým nebem v Adršpachu. Vloni v kulisách skalního města zažilo na sedmnáct stovek diváků jedinečný hudební večer s Filharmonií Hradec Králové, v letošním roce rozezní skály hudbou polská filharmonie Walbrzych.

Za poklady Broumovska
Hudební festival v kostelích Broumovska
29. 6. – 31. 8. 2013

PROGRAM OSMÉHO FESTIVALOVÉHO ROČNÍKU

29. června 2013 Broumov

KATEŘINA ŠMÍDOVÁ –
KALVACHOVÁ, soprán
PAVEL ŠVINGR, bas
MIROSLAV SEKERA, klavír

6. července 2013 Zdoňov

MATYÁŠ NOVÁK, klavír
LIBOR SUCHÝ, klarinet

13. července 2013 Ruprechtice

KÜHNŮV SMÍŠENÝ SBOR

20. července 2013 Šonov

CZECH BRASS, žesťový kvintet

27. července 2013 Martínkovice

HELENA WEISER, klavír
VLACHOVO KVARTETO

3. srpna 2013 Vižňov

ARS INSTRUMENTALIS
PRAGENSIS

10. srpna 2013 Otovice

COLLEGIUM MARIANUM

17. srpna 2013 Verněřovice

TRIO LA MUSICA

24. srpna 2013 Heřmánkovice

JAN JAKUB BOKUN, klarinet
MICHAEL MOC, akordeon,
skladba

31. srpna 2013 Božanov

JOSEF ŠPAČEK, housle,
STAMICOVO KVARTETO

DOPROVODNÝ PROGRAM

HUDEBNÍ DÍLNA

10. srpna 2013, Broumov, sál Kreslírnického gymnázia
budova klášterního gymnázia
Lektorem je soubor COLLEGIUM MARIANUM

**Začátek festivalových koncertů 18:00.
Změna programu vyhrazena.**

Kateřina Šmídová – Kalvachová

Matyáš Novák a Libor Suchý

Jak vznikl horolezecký filmový festival v Teplicích nad Metují

»Lančmíd a festival bez kravat«

Mezinárodní horolezecký filmový festival v Teplicích nad Metují letos čeká už jeho 30. ročník. Festival, který vznikl jako pohodové neoficiální setkání pro horolezce, trampy a podobně založené lidi (odsud také označení „festival bez kravat“), měl být tak trochu popíchnutím ostatním podobným festivalům v Itálii, Francii i jinde, jež byly organizovány jako honosné akce pro celebrity.

Poprvé – neoficiálně – se festival konal již v roce 1980. Oficiální 1. ročník byl však až o rok později a na svou dobu byl akcí v tehdejší Československu vskutku nevídanou. S myšlenkou založit horolezecký festival přišel z jednoho ze svých výjezdů Míra Šmíd, člověk, který svým chováním a vzhledem, zamotal hlavu nejednomu funkcionáři. Připomeňme si alespoň v krátkosti, kdo byl tento rebel, od jehož tragické smrti uplyne letos v září již 20 let.

Míra Lanč Šmíd se narodil 11. května 1952 v Polici nad Metují. Byl to významný český horolezec, sólolezec, cestovatel, horšík filmář a fotograf, který o svých zážitcích ze světa hor vyprávěl, psal a promítal diapositivy. Zároveň se podílel na organizaci mnoha horolezeckých a kulturních akcí.

Jako absolvent lesnické školy v Trut-

nově vystudoval ekologii na Vysoké škole zemědělské v Praze. S horolezectvím začal ve třinácti letech na pískovcových skalách na Ostaši, v Adršpachu a v Teplicích nad Metují. Postupem času se stal známou osobností mezinárodního alpinismu. Vykonal se svými přáteli a později většinou sám řadu nejtěžších výstupů, často i prvovýstupů, ve známých skalních či ledových stěnách Evropy, Asie a Ameriky.

Ve Vysokých Tatrách absolvoval 230 výstupů (80 z toho v zimě a 25 z toho bylo prvovýstupů), mezi jinými sólový výstup cestou Poslední dostih v severní stěně Velké Javorové věže (1976), ve Skotsku zimní ledový výstup cestou Glover's Chimney na Ben Nevis (1981).

„Já že nemám spolulezce?“

Pro své sólový výstupy měl potíže s funkcionáři socialistické tělovýchovy, pro které bylo sólození západním výstřelkem, i proto je často tajil. Jeho sólový výstupy na Kavkaze byly poté, co se proválily, urovnávány u sovětských funkcionářů poměrně obtížně. Na situaci reagoval známý kreslený vtíp Ludvy Neorala, kde před typickým sovětským trenérem v tepláčkách a s pšitálkou na krku stojí „Lančmíd“, objímá kolem ramen sněhuláka a říká: „Já že nemám spolulezce?“

Za svou sportovní činnost Šmíd, i přes sólolezecké aféry za totality, obdržel titul Zasloužilý mistr sportu.

Miroslav Šmíd působil v mnoha různých velehorských oblastech a zaznamenal

řadu významných výstupů: Alpy – prvovýstup severní stěnou Eigeru v zimě 1978 (Jiří Šmíd, Miroslav Šmíd, Josef Rybička, Jaroslav Flejberk), Dolomity (severní stěna Cima Grande, 1975), Norsko (Trollryggen v zimě, 1976), Kavkaz (sólo v zimě na Don-guz Orun, 1983), Pamír (sólo Štít Korženěvské, 1977 a prvovýstup 1979), Fanské hory, Andy (prvovýstup Yerupajá Sur sólo, 1980), Yosemite (sólo Dihedral Wall na El Capitan, 1978), Patagonie (Fitz Roy a Cerro Torre, 1990), Aljaška (Mount McKinley, 1989, 1991, 1993), lezl i v Africe (Mount Kenya, 1986).

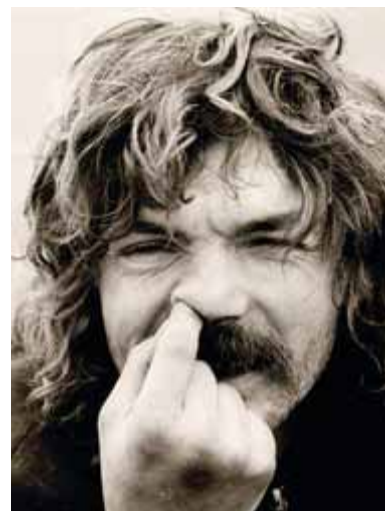
Účastnil se i himálajských expedic (Lhoce Šar, Dhaulágirí, 1984; Mount Everest, 1987). Podnikal i náročné sólový výstupy (např. Ama Dablam, 1986).

Lákal ho vše dobrodružné, byl i průkopníkem horského paraglidingu u nás. Známý je jeho seskok z hory Bžeduch na Kavkaze, který skončil těžkým zraněním – zlomenou pávní při přistání na moréně.

Míra zemřel 11. září 1993 za nevyjasněných okolností při lezení v Yosemitešském národním parku při sólovém výstupu cesty Lost Arrow. Podle všeho spadl těsně pod vrcholem, který zdolával nejdříve. Veškeré vybavení bylo nalezeno na poslední polici pod vrcholem. Tělo objevil na dně soutěsky mezi masivy a věží jeden z jeho kamarádů. Na základě identifikace chrupu bylo prohlášeno za tělo Míry Šmída.

Jak vlastně přišel tento dobrodruh na myšlenku založit festival?

Podle vyprávění Oldy Šlégra, který rovněž patří mezi spoluzakladatele této úspěšné akce, Míra po jednom návratu z Anglie povídá: „Hele, já mám takový projekt, víš. Teď jsem byl v Kendal, tam začal

festival. Je to super akce, sejdu se tam horolezci z celého světa. Teď tam mají filmy a pouštěj je. A my to uděláme taky!“

Oldova reakce byla přímo úměrná tehdejší době: „Ty ses zbláznil! To nám tady nikdo nedovolí. Víš, kde tady žijeme, dyť tohle je oáza klidu Adršpach, kam my jezdíme, že jo.“ A tak Míra vyrazil za předsedou Národního výboru, který byl mimochodem kovaným komunistou. Ale byl to člověk, který měl vždycky takový malinko nadhled a navíc byl takový typ jako Míra, takže když se pro něco rozhodl, tak si za tím šel. A ten se rozhodl festival a jeho pořádání v Teplicích nad Metují podpořit. Takže Míra přišel a říkal: „Hele, my to máme odklepnutý. Budeme dělat festival.“ Olda na to: „Kdo to bude dělat?“ a Míra říkal: „No my dva, kurník. Já seženu filmy, tady to zařídím na úřadě a ty uděláš tu propagaci a jedem, ne.“ „No jasný, Míro, jedeme!“ To byla Oldova odpověď a tím to skončilo...

Teda, vlastně začalo a z původně malé akce se stala významná společenská, filmová a sportovní událost, která má dnes již svou historii a zařadila se vedle věhlasných festivalů v Itálii, Francii, Rakousku nebo Kanadě. I přesto, že program festivalu se během let mění a rozšiřuje, pořád zůstává především tím pohodovým přátelským setkáním horolezců, kteří se každoročně koncem srpna těší na svůj „festival bez kravat“.

Martina Tauchmanová

»A dílo to budiž požehnané!«

Dominantou hronovského náměstí i celého Hronova je bezesporu Jiráskovo divadlo. Myšlenka postavit tento pomník nejvýznamnějšímu hronovskému rodákovi vznikla právě při oslavách 70. narozenin Mistra Aloise Jiráska. A tak na sklonku roku 1921 se na valné hromadě divadelního spolku poprvé jednalo o postavení divadla v Hronově. Bylo rozesláno 10 tisíc žádostí o příspěvek, hronovský rodák a spolumajitel jedné pražské projekční kanceláře ing. arch. Jindřich Freiwald přislíbil zdarma vypracovat projekt, v srpnu 1924 byl zakoupen potřebný pozemek, 18. 5. 1925 bylo založeno Družstvo pro postavení Jiráskova divadla.

Ve prospěch stavby Jiráskova divadla se uskutečnila věčná loterie (1925 – 1927), která vynesla Družstvu čistý zisk 200 000 korun. V roce 1927 doznala činnost ochotníků značné intenzity. Cílem bylo získat co nejvíce peněz na stavbu divadla. Družstvo ukončilo celonárodní sbírku, prodávaly se symbolické cihly, přicházely dary z celé republiky. Přispěly také místní spolky.

Dne 26. 8. 1928 byl položen základní kámen k Jiráskovu divadlu za účasti Aloise Jiráska, zástupců vlády ČSR, armády, hlavního města Prahy, představitelů kulturního života atd. Tenkrát Mistr, již velmi nemocný, přišel, učinil proslov a při poklepu na základní kámen pronesl slova, dnes faksimilem jeho rukopisu zaznamenaná nad vestibulem: „A dílo to budiž požehnané!“

Vlastní stavba započala 11. 6. 1929 a ještě téhož roku byla zastřešena. Dne 28. 9. 1930 bylo Jiráskovo divadlo slavnostně otevřeno uvedením Jiráskovy Lucerny. Mistr Alois Jirásek se již této slavnosti nedožil. Poslanec Fr. Tomášek tehdy navrhl, aby ÚMDOČ každoročně oslavila nedozíté spisovatelovy narozeniny uspořádáním přehlídky jeho dramatické tvorby a české klasiky.

Zrodila se tak tradice Jiráskových Hronovů, nejstaršího divadelního ochotnického festivalu v Evropě, možná i na světě.

Při vstupu do divadla nás vítají čtyři masivní antické sloupy v průčelí divadla. Intimní foyer s Jiráskovou bustou od významného českého sochaře Jana Štursy uvádí návštěvníka do hlediště, jehož lože nesou zlatě provedené nápisy Mistrových dramatických prací. Nad oponou září zlatý nápis „U nás“. V neoklasicistní budově divadla se nachází muzeum spravované Regionálním muzeem Náchod. Je zde umístěna stálá expozice o životě a díle spisovatele Aloise Jiráska. Expozice připomíná i další významné rodáky, malíře Josefa Čapka a spisovatele Egona Hostovského.

A právě v Jiráskově divadle a jeho okolí se každoročně na začátku srpna koná mezinárodní přehlídka amatérského divadla, v jejímž programu se objevují zástupci divadla činoherního, hudebního, experimentujícího, studentského, loutkového, dětského, divadla poezie, pantomimy, pohybového divadla a scénického tance. Jiráskův Hronov je skutečný unikát, byl založen v roce 1931 v Hronově, kde se konal jeho první ročník

na oslavu osmdesátých narozenin Aloise Jiráska a od té doby existuje nepřetržitě a je nejdéle trvajícím amatérským festivalem na světě. Za třiaosmdesát let své existence se Jiráskův Hronov stal celostátní přehlídkou, na které se představují všechny výše zmiňované divadelní žánry. Pro ochotnické divadelníky je účast na Jiráskově Hronově prestižní záležitostí.

Letošní 83. Jiráskův Hronov se koná od 2. srpna do 10. srpna 2013 a pořádají jej NIPOS-ARTAMA Praha a Město Hronov z pověření a za ekonomického příspěví Ministerstva kultury ČR a ve spolupráci s těmito institucemi: Amatérská divadelní asociace, Central European Committee of the AITA/IATA, Česká sekce UNIMA, České středisko AITA/IATA, Klub přátel umění v ČR, Kulturní a informační středisko Hronov, Sdružení pro tvořivou dramaturgii, Společnost Amatérské divadlo a svět, Svaz českých divadelních ochotníků a Volné sdružení východočeských divadelníků.

83. Jiráskův Hronov je koncipován v souladu se statutem z roku 1994 jako celostátní mezinárodní přehlídka ama-

térského divadla s mezinárodní účastí, jako nesoutěžní přehlídka otevřená všem divadelním druhům, žánrům, nejrozličnějším inscenačním postupům, stylům a poetikám. Program přehlídky by měl být obohacen vystoupením souborů ze zahraničí. Základní premisou JH je umožnění vzájemné mezidruhové inspirace a setkání amatérských divadelníků i různých druhů a oblastí divadla, včetně příbuzných druhů scénického umění.

V rámci JH budou probíhat i další aktivity, např. Klub (nejen) mladých divadelníků, rozborový seminář, Problémový klub, Diskuzní klub, odborné reflexe inscenací a další příležitosti k setkání divadelníků ať vzdělávacího či společenského charakteru. Součástí je i bohatý doprovodný program, a to divadelní, hudební a další.

Dita Poláková

Zdroj: 170 let ochotnického divadla v Hronově 1826 – 1996, Ladislav Hladký, vydalo v roce 1996 Okresní muzeum Náchod a Kulturní středisko Hronov Jiráskův Hronov, Jan Petrák, vydalo nakl. Osvěta Praha v roce 1951

Divadelní perlička léta: Malé letní divadlení Broumov přivítá VII. ročník přehlídky amatérských a profesionálních divadel

Prázdninová nálada a sluneční svit lákají k návštěvě divadelních představení, která již po sedmé ožijí nádvoří benediktinského kláštera v Broumově ve dnech 23.–27. července 2013.

Divadlení zahájí broumovská herečka s nakažlivým smíchem Uršula Kluková, která se představí v roli psychologky v komedii Nevyléčitelní divadla Bez Hranic. Bruce chce

Prudence, Prudence neví, co chce, psychologka štěká, psychiatr žárlí a Bob se vzteká... Zkrátka komedie o obříznosti nalézt ideální vztah a ideální protějšek.

Divadelní spolek The Hadr pobaví nejmenší diváky titulem Kanadské pohádky – tradiční zábavní indiánské bajky z kmene Haida s písničkami a poučením.

Pro dospělé publikum si herci připravili divadelní představení Šváb. Jedná se o spojení činohry, hudby a „bramborového divadla“ – taškařice na motivy Josefa Švába Malostranského.

V podání Městského divadla Broumov budete moci zhlédnout hru A. P. Čechova Medvěd. Hra vypráví o škra-

boškách, které nasazujeme před společností i sami před sebou, o lidských vášních a konečně o tom, že láska je nevyzpytatelná.

Posledním divadelním souborem, který si zahraje na sedmém ročníku festivalu, je divadlo „M“ Duchov. Dětem vykouzlí na tváři úsměv výpravná hudební pohádka o vilách kmoťičkách, které zachrání princeznu před zlým čarodějem.

Ve večerní lehké lechtivé hudební komedii s odvážným názvem Casanova a spodní prádlo zazáří i Valérie Zawadská. Jaké trapasy se mohou přihodit při nechtěné záměně prádla i protřelému muži jako je sám Casanova, to se dozvíte v sobotu 27. července 2013 od 19 h na nádvoří broumovského kláštera. V případě nepříznivého počasí se představení uskuteční v Městském divadle v Broumově.

Sledujte naše internetové stránky www.broumov-mesto.cz, kde najdete aktuální informace ke všem akcím ve městě i regionu.

Jitka Exnerová, město Broumov

Cyklobusy Kladským pomezím

Provoz o víkendech a svátcích

od 1. 6. do 29. 9. 2013

Linka Hradec Králové – Adršpach – Pomezní Boudy

od 1. 7. do 30. 8. 2013 včetně pracovních dnů

Linka z Karlůva do Broumova a zpět každý den

od 1. 7. do 30. 8. 2013

Cyklobusy Kladským pomezím zvou na 10 sezonu

Jubilejní desátou sezonu zahájí 1. června provoz cyklobusy v Kladském pomezí. Cykloturisté budou moci využít hlavní linku z Hradce Králového celým regionem až do Krkonoš. Tradiční linka spojí regionální metropoli Náchod s polským příhraničím. S kolem můžete vyjet až do samého srdce Národního parku Stolové hory a během letních prázdnin využít spoj do Broumovské kotliny.

Více informací na www.kladskempomezí.cz.

Informace o cyklobusech do Orlických hor a Krkonoš najdete na

www.orlickehory.eu a www.krkonoše.eu

Přejeme hodně šťastných kilometrů a hlavně příjemných zážitků z poznávání našeho kraje.

CDS NÁCHOD

CDS s.r.o. Náchod

Kladská 286, středisko Náchod, Borská 5161

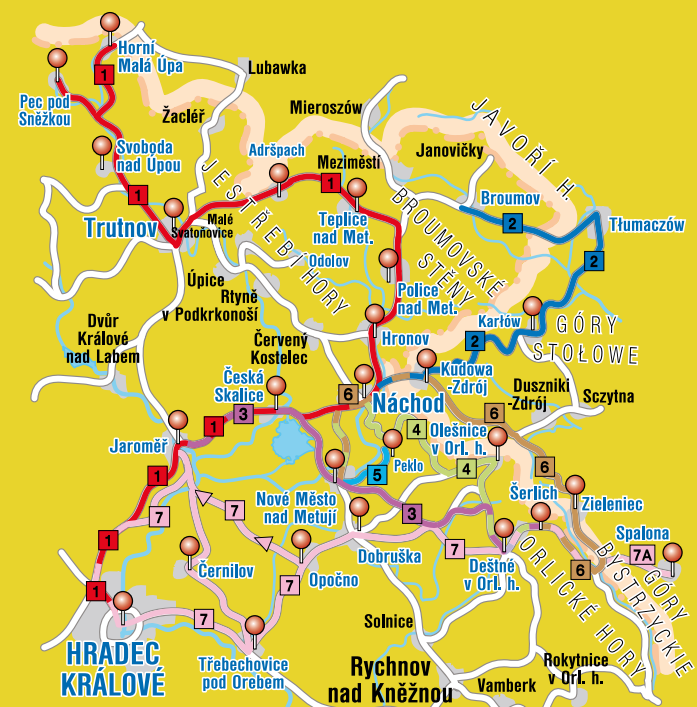
Informační kancelář:

tel.: 491 541 035, fax: 491 541 343

www.cdsnachod.cz

1) Červená linka					
Hradec Králové – Náchod – Adršpachsko-Teplické skály – Pomezní Boudy					
čas	čas	OD	zastávky	PŘ	čas
7.00	7.00	Hradec Králové, aut. Terminál HD	Jaroměř, Na Špičce	Náchod, aut. st.	19.20
7.20	7.20		Jaroměř, aut. st.		19.10
7.25	7.25		Česká Skalice, nám.		19.10
7.40	7.40		Náchod, Staré Město, roz.		19.05
7.51	7.51		Náchod, aut. st.		18.58
8.00	8.00		Velké Poříčí, pošta		18.58
8.10	8.10		Hronov, aut. st.		18.50
8.15	8.15		Bezděkov n. Met., Na Mýtě		18.30
8.23	8.23		Police n. Met., aut. st.		18.25
8.30	8.30		Teplice n. Met., nám.		18.15
8.50	8.50	Adršpach, Horní Adršpach, žel. zast.	Teplice n. Met., skály	Broumov, aut. st.	18.05
8.55	8.55		Adršpach, skály		17.50
9.05	9.05		Chvaleč, kino		17.30
9.10	9.10		Trutnov, aut. nádraží		17.05
9.25	9.25		Svoboda nad Úpou, aut. stanice		17.00
9.50	9.50		Horní Maršov, most		16.55
10.10	10.10		Horní Maršov, Temný Důl, odb. Malá Úpa		16.50
10.15	10.15		Pec p. Sněžkou, Velká Úpa, nám.		16.45
10.20	10.20		Pec p. Sněžkou, aut. stanice		16.40
(	(		Pec p. Sněžkou, Velká Úpa, nám.		16.35
10.20	10.20	Horní Maršov, Temný Důl, odb. Malá Úpa	Horní Maršov, Temný Důl, odb. Malá Úpa	Dolní Malá Úpa, Spálený Mlýn	16.25
10.35	10.35		Dolní Malá Úpa, Spálený Mlýn		16.15
10.45	10.45		Horní Malá Úpa, Pomezní Boudy		so, ne, sv.
so, ne, sv.	prac. dny				prac. dny

Pozor - tento spoj jezdí během prázdnin od 1. 7. 2013 do 30. 8. 2013 i v pracovních dnech

2) Modrá linka					
Náchod – Kudowa Zdrój – Karlův – Broumov					
čas	čas	čas	OD	zastávky	PŘ
8.00	8.00	12.00	Náchod, aut. st.	Náchod, Bělaves, Ida	11.40
8.04	8.04	12.04		Náchod, Bělaves, celnice	11.36
8.05	8.05	12.05		Kudowa Zdrój, Stone, granice	11.35
(	(	(		Kudowa Zdrój, ul. Zdrojowa	11.30
8.12	8.12	12.12		Kudowa Zdrój	11.15
8.23	8.23	12.23		Karlův, Bledné skály	11.05
8.35	8.40	12.35		Karlův	so, ne, sv.
so, ne, sv.	9.00	so, ne, sv.		Radkům	10.40
(	(	(		Ratno Górne	(
(	(	(		Ratno Dolne	(
(	(	(	Broumov, aut. st.	Wambierzyce	(
(	(	(		Scinawka Srednia, kino	(
(	(	(		Nowa Ruda, dw. a.	(
(	(	(		Włodowice	(
9.09	9.10	12.09		Tłumaczów, granice	10.25
9.20	9.20	12.20		Otovice, celnice	10.24
so, ne, sv.	prac. dny	so, ne, sv.		Broumov, aut. st.	10.15
(	(	(			so, ne, sv.
(	(	(			prac. dny
(	(	(			

Pozor - tento spoj jezdí až do Broumova každý den od 1. 7. 2013 do 30. 8. 2013

Realizace projektu provozu cyklobusů je podpořena dotací Královéhradeckého kraje. Projekt podpořila města Jaroměř, Česká Skalice, Náchod, Velké Poříčí, Hronov, Červený Kostelec, Police nad Metují, Teplice nad Metují, Adršpach, Svazek obcí Jestřebí hory, Broumov a Svazek obcí Východní Krkonoše.

Kladské pomezí
Krajina příběhů

Užijte si skvělých sportovních výkonů v krásné krajině

Vybrali jsme pro Vás několik tipů na zajímavá sportovní klání, kterých se můžete zúčastnit osobně nebo přijít povzbuzovat jako diváci.

SILNIČNÍ RALLYE SUDETY

Specialized Sudety tour je silniční cyklomaraton, jehož zkušební nultý ročník se jel v roce 2004. O rok později to byl regulérní závod na 150 km krajem Broumovska, Policka a Jestřebích hor. V současnosti se délka hlavního závodu pohybuje okolo 170 km a má start v Teplicích nad Metují a cíl na nedalekém Bischofsteinu. Termín vychází většinou na začátek června. Podrobné informace na www.redpointteam.cz.

Termín v roce 2013: 09. června

SPECIALIZED MTB TRILOGY BROUMOVSKO

MTB Trilogy je etapový závod horských kol v oblasti Broumovska na pomezí Polska a Čech. Centrum závodu je v malém městečku Teplice nad Metují. Start, cíl i zázemí závodu jsou na jednom místě. Závod se skládá z prologu a tří etap, z nichž každá má úplně

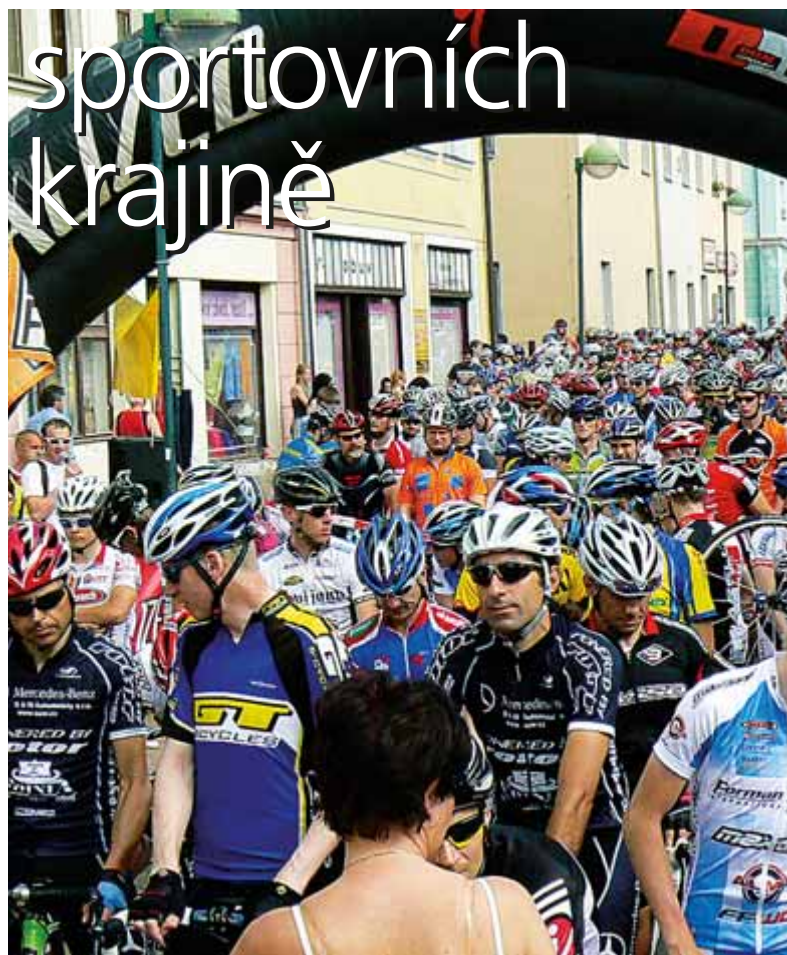
jiný charakter a celkem náročný profil. Trasy jednotlivých etap vedou nádhernou přírodou, jsou charakteristické velkým množstvím singlтреků a jen nutným minimem silničních úseků. Tento čtyřdenní závod je výzvou pro všechny opravdové bajkery a ukáže každému jak na tom je sám i v porovnání s ostatními. Podrobné informace na www.mtbtrilogy.cz.

Termín v roce 2013: 03. – 06. července

První ročník čtyřdenního etapového závodu horských kol v roce 2012 proběhl ke spokojenosti všech 190 startujících, kteří si ho užili a až na extrémně nepříznivé počasí byli podle ohlasů s celou akcí spokojeni.

OKOLO BROUMOVA

Veřejný jednookruhový závod po úbočí Broumovských stěn a Javořích hor, 63 km, převýšení cca 1100 m. V roce 2010 byl pořádán 0. Ročník. Specialita: štafety pro účastníky ze Svazku obcí Broumovska. Pravidelně se

koná každou třetí sobotu v srpnu. Podrobné informace na www.cykloteambroumov.eu.

Termín v roce 2013: 17. srpna

RALLYE SUDETY

Podzimní maraton horských kol, který v roce 1995 vymyslel pěkovský nadšenec Jaroslav Soumar. Trať závodu měří 110 km a vede z Teplic nad Metují kolem Adršpašsko-teplických skal, Broumovskými stěnami a přes Bor a Ostaš zpět do Teplic. Jedná se o jeden z nejstarších, nejtěžších, nejtechničtějších a nejobávanějších cyklomaratonů v České republice, kterého se přesto každoročně účastní na tisíce startujících. Podrobné informace na www.redpointteam.cz.

Termín v roce 2013: 07. září

TEPLICKO-ADRŠPAŠSKÁ 33

Mnohaletá tradice Teplicko-adršpašské tříatřicítky začala v roce 1977. Jubilejní desátý ročník v roce 1986 navíc mimořádně přinesl i padesátikilometrovou trasu. 16. ročník turistického pochodu se šel 5. září 1992 a pak nastala dlouhá odmlka. Na turistickou tradici navázal až po 14 letech obnovením pochodu jeho 17. ročník, který se šel posledního září 2006. Letošní Teplicko-adršpašská 33 se bude konat již po čtyřicetileté a po čtvrté pod taktovkou současného organizátora – občanského sdružení Spolek Radost, který tuto akci převzal od provozovatele turistického okruhu v Teplických skalách – paní Taučmanové. Základní myšlenkou pořadatelů je nabídnout vhodnou trasu všem. Od dětí až po prarodiče. Proto v programu ke stávajícím a tradičním trasám 33 km a 16 km je zahrnuta trasa kočárky 8 km. V letošním

roce bude výčet tras rozšířen o klasickou trasu 25 km. Pro cyklisty jsou připraveny standardně dvě trasy cyklo 50 km a cyklo 30. Podrobné informace na www.ta33.cz.

Termín v roce 2013: 14. září

MEZIMĚSTKEJ ŠKRPAŁ

Turistický pochod okolím Meziměstí s výstupem na Ruprechtický Špičák. Start u Městského úřadu v Meziměstí. Turistický pochod s trasou 20 km. Cena pro nejvzdálenějšího, nejmladšího a nejstaršího účastníka. Podrobné informace na www.mezimesti.cz.

Termín v roce 2013: 01. června

BĚH NA HVĚZDU

„Dnes už každý Čech zná na Hvězdu běh,“ říkají jeho organizátoři. Bude se konat v polovině července v krásném prostředí Broumovských stěn. Kromě hlavního běhu do vrchu nabídne i kratší tratě pro děti a mládež. Start na Masarykově náměstí v Polici nad Metují. Podrobné informace na www.ski.polickej.net.

Termín v roce 2013: 13. července

MISTROVSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V KOŇSKÉM SPŘEŽENÍ

Závody koňských spřežení je krásná sportovní disciplína. Jednospreží, dvojspreží a čtyřspreží závodí v drezúře, maratónu a překážkové jízdě (parkuru). Letos se na kolbišti v Polici nad Metují budou konat hned dva závody – na jaře Mezinárodní závody a v srpnu potom Mistrovství České republiky, které se každý rok koná na jiném místě. Podrobné informace na www.policicko.cz.

Termín mistrovství ČR: 02. – 04. srpna

Broumovská pouť, která se již zabydlela na svém novém místě, kterým je parkoviště u Městského úřadu a Schrollův park, zve své návštěvníky ve dnech 28. – 29. 6. 2013 na svůj bohatý program.

BROUMOVSKÁ POUŤ

Páteční odpoledne bude patřit prezentaci ZUŠ Broumov, v rámci níž se představí pěvecký i taneční obor Základní umělecké školy. Večerem provede hudební skupina PP. Na sobotu jsme pro Vás připravili řadu pouťových atrakcí, stánkový prodej, výstavu kaktusů v zahradním pavilonu a soutěže pro děti. To vše doplněné bohatým doprovod-

ným programem. Těšit se můžete na vystoupení opravdové hvězdy – tím není nikdo jiný než Marek Ztracený, dále rocková kapela NIL, broumovská skupina Mud From Heaven, Imodium a objev roku 2012 Koblížci!. Krátce po poledni bude čas patřit starší generaci a místní dechové kapele Broumovanka. Naši nejmenší si mohou zatančit za

zvuků dětské hudební skupiny „Pískomil se vrací“ či zaskotačit na dopolední diskotéce Petra Cirkla. A možná přijde i kouzelník ...

Sledujte naše internetové stránky www.broumov-mesto.cz, kde najdete aktuální informace ke všem akcím ve městě i regionu.

**Jitka Exnerová, DiS.
Město Broumov**

Malé letní dovádění

V letošním roce se uskuteční již třetí ročník netradičního soutěžního klání malých i velkých závodníků. Malé letní dovádění připravili starostové a zástupci měst a obcí Broumovska pro své občany a pro další veřejnost. Týmy složené ze zástupců jednotlivých obcí budou mezi sebou soutěžit v netradičních disciplínách, jako je:

- Skok přes lano
- Věšení prádla podle abecedy
- Chůze na chůdách
- Jízda zručnosti se žebříčkem a další.

Občerstvení pro všechny bude zajištěno. Přijďte povzbudit zástupce svých obcí nebo se jen pobavit, zasmát, občerstvit dobrým jídlem a poslechnout si známou rockovou kapelu.

Letošní ročník

Konat se bude v sobotu 22. 6. 2013 od 14:00 hodin na hřišti v obci Otovice. Po skončení soutěží a vyhlášení výsledků je na programu koncert diví rockové kapely The Apples. Informace o všech ročnících a svazku obcí na www.dso.broumovsko.cz.

PŘEHLED KULTURNÍCH A DALŠÍCH SPOLEČENSKÝCH AKCÍ V REGIONU BROUMOVSKA

Květen 2013

4. 5. (sobota)
MATYLDA ZASAHUJE
Pohádka pro děti v Městském divadle v Broumově.
4. 5. (sobota)
JARNÍ SPANILÁ JÍZDA KHV METUJE
11. 5. (sobota) od 10:00
MÁJOVÝ JARMARK
Jarmark s ukázkou řemesel, koncert kapel a stánkový prodej. Teplice nad Metují.
17. 5. (pátek) – 19. 5. (neděle)
SVĚTOVÝ POHÁR ZÁVODŮ KOŇSKÝCH SPŘEŽENÍ
18. 5. (sobota) od 08:00
JARNÍ ZAHŘÁDKÁŘSKÝ TRH
Trh na nádvoří kláštera v Broumově.
18. 5. (sobota)
MEZINÁRODNÍ POLICKÝ VANDR
24. 5. (pátek)
NOC KOSTELŮ
25. 5. (sobota)
DEN ŘEMESEL
25. 5. (sobota)
MEMORIÁL JOSEFA HEJNYŠE A PAPÍROVÁ DÍLNA
25. 5. (sobota) od 15:00
TEPLICKÁ ROCKOVÁ NOC
Festival rockových kapel v Teplicích nad Metují, www.teplickarockovanoc.wz.cz

Červen 2013

1. 6. (sobota) od 07:30
MEZIMĚSTSKÉ ŠKRPAŁ
Turistický pochod cca 20 km s výstupem na Ruprechtický Špičák. Start u úřadu v Meziměstí. Cena pro nejvzdálenějšího, nejmladšího a nejstaršího pochodníka.
2. 6. (neděle) od 10:30
MEZINÁRODNÍ BĚH MĚŠKA A DOUBRAVKY
Start v Polsku v Mierozowe, cíl v Meziměstí na náměstí. Běží se z Mierozowa do Sokolovska, po cyklostezce do Vižňova, dále na Ruprechtice, Jetřichov a Meziměstí zpět na náměstí. Pravděpodobně bude i kratší trasa, která povede z Vižňova přímo do Meziměstí. Sledujte prosím stránky města Meziměstí i Mierozowa. Občerstvení zajištěno, ceny věcné, pamětní listy.

5. 6. (středa)
BĚH OD PÍPY K PÍPĚ
7. 6. (pátek)
DVOŘÁKŮV FESTIVAL: LAUDATIO ANTONÍNA DVOŘÁKA S VÁCLAVEM POSTRÁNECKÝM
9. 6. (neděle)
SPECIALIZED SUDETY TOUR
9. ročník veřejného závodu silničních kol v Teplicích nad Metují. Tratě 170 a 95 km. www.redpointteam.cz
12. 6. (středa)
BONI PUERI
Koncert známého chlapeckého pěveckého sboru. Kostel sv. Petra a Pavla v Broumově.
15. 6. (sobota) 08:00
TRH REGIONÁLNÍCH PRODUKTŮ VÝCHODNÍCH ČECH
Trh na nádvoří kláštera v Broumově.
21. 6. 2013 od 19:00
Koncert kapely DOČUKU
Koncert v rámci 58. ročníku Dvořákova festivalu. Sál SŠSS Teplice nad Metují. Město Teplice nad Metují, e-mail: mhff@teplicenadmetuji.cz, www.teplicenadmetuji.cz
22. 6. (sobota)
BROUMOVSKÁ KYTARA
Přehlídka rockových kapel v Broumově. www.broumovskakytara.cz
22. 6. (sobota)
SVATOJANSKÝ JARMARK VE ŽDÁŘE NAD METUJÍ
22. 6. (sobota)
BĚH Z POLICE DO POLICE
28. – 30. 6. (pátek – neděle)
BROUMOVSKÁ POUŤ
Bohatý doprovodný program - kouzelník, Pískomil se vrací nebo Marek Ztracený. Schrollův park v Broumově.

29. 6. (sobota)
TOUR DE TORPÉDO V NÍZKÉ SRBSKÉ

Červenec 2013

3. – 07. 7. (středa až neděle)
SPECIALIZED MTB TRILOGY BROUMOVSKO
Druhý ročník etapového závodu horských kol v České republice s trasami vedoucími nádhernou přírodou Broumovska. www.mtbtrilogy.cz
4. 7. 7. (čtvrtek)
PIVNÍ SLAVNOSTI VE VELKÝCH PETROVICÍCH

13. 7. (sobota)
BĚH NA HVĚZDU
23. – 27. 7. (úterý – neděle)
MALÉ LETNÍ DIVADLENÍ
Festival amatérských a profesionálních divadelních představení v Broumově.
27. 7. (sobota) od 19:30
COUNTRY BÁL VE ZDOŇOVĚ
Tradiční zábava ve stylu country s předjančovním, kovboji a vším co k tomu patří. www.bukzdonov.webgarden.cz

Srpen 2013

2. – 04. 8. (pátek – neděle)
MISTROVSTVÍ ČR V KOŇSKÉM SPŘEŽENÍ
3. 8. (sobota)
ŠONOV FEST 2013
V letním areálu u oveček vystoupí například Psi vojáci nebo Tony Ducháček a Garage. Hostinec u Pitašů Šonov.
17. 8. – 18. 8. (sobota – neděle)
POLICKÁ POUŤ
22. – 25. 8. (čtvrtek – neděle)
MEZINÁRODNÍ HOROLOZECKÝ FILMOVÝ FESTIVAL
Jubilejní 30. ročník soutěžní přehlídky filmů zaměřených na horolezectví, sporty v přírodě a život v horách. Bohatý doprovodný program. www.horolezeckyfestival.cz
24. 8. (sobota)
IN-LINE BRUSLENÍ V PETROVICKÝCH ZATÁČKÁCH
25. 8. (neděle)
BUKOVICKÉ POSVÍCENÍ
30. 8. (pátek)
ROCKSTOCK
Koncert rockových kapel. Dětské hřiště v Broumově.
30. 8. – 1. 9. (pátek – neděle)
REGIONÁLNÍ ZAHŘÁDKÁŘSKÁ VÝSTAVA
Expozice s prodejem, bohatý doprovodný program. www.teplicenadmetuji.cz/zahradkari.htm
31. 8. (sobota)
BĚH BROUMOVSKÝMI STĚNAMI

Září 2013

7. 9. (sobota)
PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERZE
Unikátní koncert undergroundové kapely v kostele. Kostel sv. Markéty v Šonově.

7. 9. (sobota) od 08:00
SPECIALIZED RALLYE SUDETY
Jeden z nejtěžších maratonů horských kol u nás v Teplicích nad Metují. www.redpointteam.cz
7. 9. (sobota)
STRAŠIDELNÝ KLÁŠTER
7. 9. (sobota)
FESTIVAL DUNĚNÍ ROCKOVÝCH TAMTAMŮ V SUCHÉM DOLE
13. – 15. 9. (pátek – neděle)
SPORTOVNÍ DNY MEZIMĚSTÍ
V pátek 13.9. turnaj škol v minikopané, pokračování v sobotu – stolní tenis, v neděli pak v 9:00 start dětských kategorií Silničního běhu Meziměstím a okolím (předškoláci mladší a starší, mladší děti, starší děti, mladší žáci, starší žáci, junioři, dorostenci) start hlavní kategorie v 10:30 – běh na 10 km (muži do 34, 44, 54 a nad 55 let). Závodníci nad 65 let mohou využít startu o půl hodiny dříve. Občerstvení zajištěno, věcné ceny, pamětní listy, medaile pro první tři v každé kategorii. Informace podá pan Slavík – knihovna@mezimesti.cz tel. 724511052
14. 9. (sobota) od 09:00
TEPLICKO-ADRŠPAŠSKÁ 33
Tradiční pochod skalami a okolím – pěšky, na kole i s kočárky (16 a 33 km). www.spolek-radost.cz
21. 9. (sobota)
REKONSTRUKCE VÁLEČNÝCH UDÁLOSTÍ NA NÁMĚSTÍ VE STÁRKOVĚ
28. 9. (sobota) od 08:30
SVATOVÁCLAVSKÉ SLAVNOSTI
Mírové náměstí v Broumově.
28. 9. (sobota)
GARDEN PARTY
28. 9. (sobota)
BĚH NA HEJŠOVINU
28. 9. (sobota)
PODZIMNÍ SPANILÁ JÍZDA KHV METUJE
30. 9. (pondělí)
TRADIČNÍ SUCHODOLSKÉ POSVÍCENÍ

Podrobnější informace naleznete na webových stránkách:

Vydává SDMB – Společnost pro destinační management Broumovska (APRB o. s.), náklad 10 000 ks, odpovědný redaktor: Markéta Hanušová, redakční rada: Martina Tauchmanová, Lucie Lesáková, Lenka Slavíková, Libuše Růčková, Petr Köppl. Fotografie: Jan Flieger (1, 14), archiv SDMB (2, 3, 3, 6, 12, 22), archiv IC Teplice nad Metují (4, 5, 7, 15), archiv Správy CHKO Broumovsko (8), Josef Franěk (8), Miroslav Bažant (10), Jan Zális (16, 17, 21), archiv Miroslava Čapka (15), Taggmanager o. s. (18), Kateřina Smutná (20), Ekofarma Bošina (20), René Herzán (20), archiv Správy zámku v Novém Městě nad Metují (23), Arne Šubrt (23), Jarka Váňová (24), archiv Za poklady Broumovska (25), archiv MHFF (26), archiv Jiráskův Hronov (27), archiv Rallye Sudety (29), archiv Teplicko-adršpašská 33 (29), archiv IC Broumov (27, 30), archiv DSO Broumovsko (30). Společnost pro destinační management Broumovska byla založena z iniciativ měst Broumov, Meziměstí, Teplice nad Metují, Podnikatelského klubu Broumovska a Agentury pro rozvoj Broumovska pro péči o strategický rozvoj cestovního ruchu. Grafický koncept DTP a zlom: Helis s. r. o..

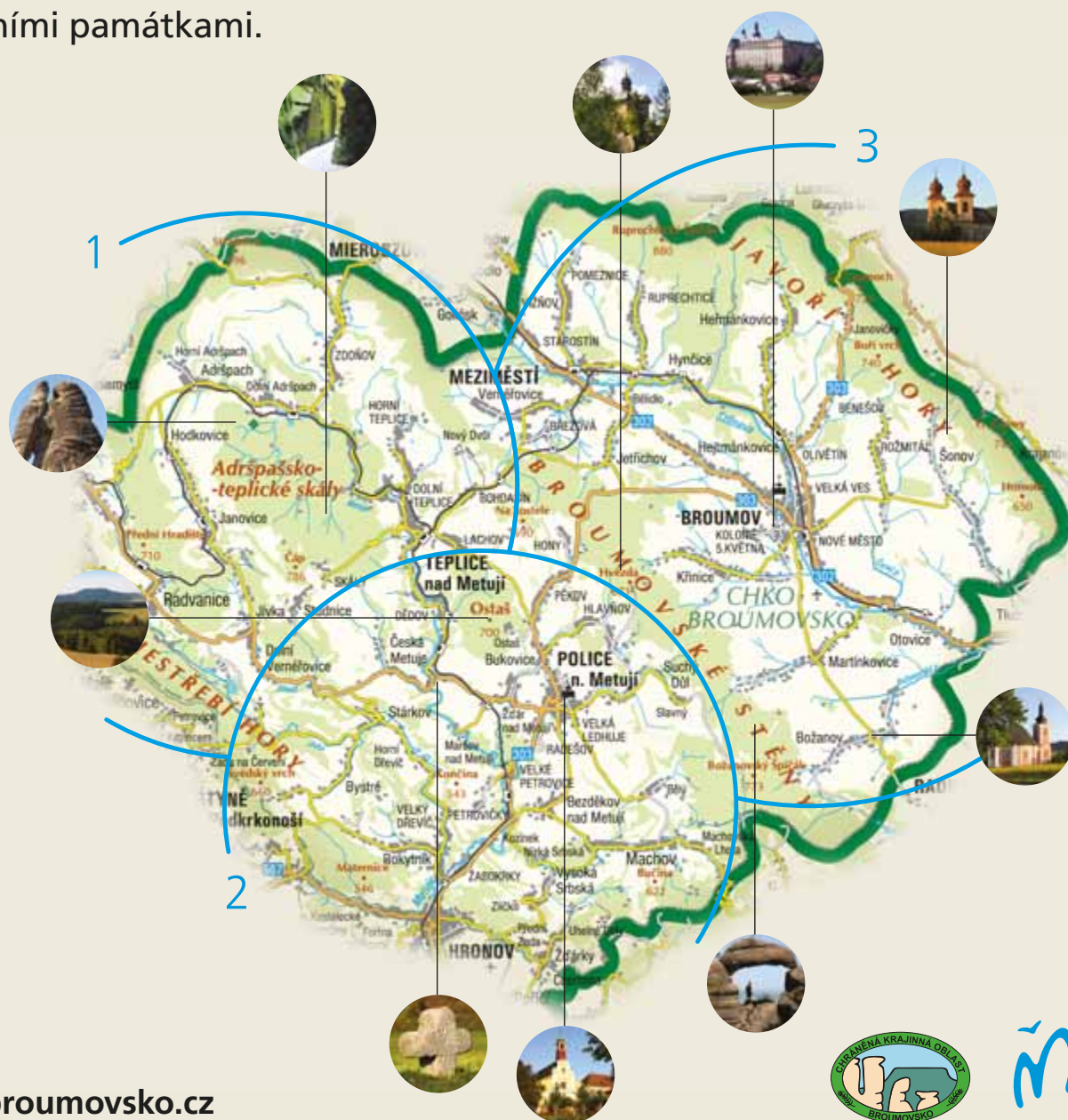

Projekt je spolufinancován
Evropskou unií z Evropského fondu
pro regionální rozvoj

REGION BROUMOVSKO

Navštivte romantická skalnatá zákoutí **Teplicko-adršpašska** (1), malebná údolí a příkré svahy **Policka** (2), či tichou **Broumovskou kotlinu** (3) s mnoha unikátními barokními památkami.

www.broumovsko.cz

REGION
BROUMOVSKO
CZECH REPUBLIC

Informační centrum
Broumov

Internet:
www.info.broumovsko.cz

Telefon:
tel.: 491 524 168

Informační centrum
Police nad Metují

Internet:
www.policko.cz

Telefon:
tel.: 491 421 501

Informační centrum
Teplice nad Metují

Internet:
www.teplickeskaly.com

Telefon:
tel.: 491 581 197

Informační centrum
Adršpach

Internet:
www.skalyadrspach.cz

Telefon:
tel.: 491 586 012

www.broumovsko.cz